

WERKPROGRAMMA 2022

Uitgave van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel
W www.serv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@serv.be

Goedkeuring 20 december 2021

Contactpersoon Pieter Kerremans pkerrmans@serv.be

Inhoud

Samenvatting	5
Inleiding	13
Deel 1: Overleg- en adviesfunctie	15
1. Algemeen, horizontaal beleid	15
2. Werking overheid – beter bestuur	18
3. Arbeidsmarkt	20
4. Onderwijs en vorming	22
5. Sociale bescherming	24
6. Economie en innovatie	25
7. Energie, klimaat en omgevingsbeleid	27
8. Begroting en fiscaliteit	28
9. Internationaal	29
10. VESOC-overleg	31
Deel 2: Stichting Innovatie & Arbeid	32
1. Onderzoeksprojecten	32
2. Valorisatie-activiteiten	38
Deel 3: Intersectorale werking	42
1. Achtergrond	42
2. Doelstellingen intersectorale werking	42
3. Werking in opstart	43

Deel 4: Autonome commissies	45
1. Commissie Diversiteit	45
Adviezen op vraag	45
Adviezen op eigen initiatief	45
Opvolging adviezen, overleg en onderzoek	46
Insteken bij adviezen van de commissie arbeidsmarkt en commissie onderwijs	47
2. Commissie Sociale Economie	48
Prioritaire dossiers op de beleidsagenda	48
Op te volgen dossiers	48
Insteken bij relevante adviezen van andere commissies binnen de SERV	48
3. Adviescommissie Economische Migratie	49
Bijlage	50
Taken en opdrachten van de SERV	50

Samenvatting

Dit SERV-werkprogramma bevat het overzicht van de geplande projecten en activiteiten van de SERV in 2022. Het zijn in 2022 nog steeds in moeilijke, turbulente tijden. Daarom wil de SERV nog meer dan anders flexibel zijn in zijn programmatie en kort op de bal spelen in deze onzekere omstandigheden. Dit werkprogramma is dus een leidraad voor 2022. Het zal wanneer nodig worden aangepast om een maximale afstemming op de noden en beleidsontwikkelingen te garanderen.

Het inhoudelijk kader voor dit werkprogramma vormen enerzijds het relanceplan van de Vlaamse Regering en de beleids- en begrotingstoelichtingen (BBT's) en anderzijds de eigen SERV-prioriteiten voor de krapte op de arbeidsmarkt, de economische en sociale relance en de klimaatuitdaging. De SERV zal zoals gebruikelijk adviesvragen van de bevoegde minister, de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement behandelen en de beleidsontwikkelingen opvolgen.

De sociale partners vinden het erg belangrijk dat zij mee de agenda zetten, wegen op het maatschappelijk debat en de politieke besluitvorming, *impact* hebben en *proactief* worden betrokken bij de uittekening van het beleid en de regelgeving en bij de bijsturingen in het beleid.

Dit werkprogramma met klemtoon op *eigen initiatieven en onderzoek*, gericht op *sociaal-economisch belangrijke actuele en toekomstgerichte thema's* moet dat mee verzekeren. Ook het VESOC-overleg moet daartoe bijdragen en leiden tot VESOC-akkoorden. De inhoudelijke agenda voor VESOC en voor de VESOC-werkgroep worden in overleg met de Vlaamse Regering vastgelegd.

Het zijn nog steeds in moeilijke, turbulente tijden. *Wendbaarheid* als organisatie, *flexibiliteit* in de programmatie en *tijdig* kort op de bal spelen met concrete *actiegerichte* adviezen en initiatieven zijn dan nog meer dan anders nodig. Dit werkprogramma zal dus wanneer nodig worden aangepast. Er kunnen onderwerpen bijkomen of wegvallen in het werkprogramma wanneer zich nieuwe ontwikkelingen voordoen.

De SERV treedt hierover bovendien nog in *dialog* met de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement om de afstemming met en impact op de beleidsagenda te maximaliseren. In het bijzonder blijft de workload op het vlak van *adviesvragen* vanuit de Vlaamse Regering aan de SERV op dit moment nog onduidelijk. In elk geval is het derde jaar van de legislatuur traditioneel een druk werkjaar op het vlak van adviesvragen. De SERV zal dan ook selectief (moeten) zijn om de focus te leggen op adviezen die ertoe doen.

De SERV schuift in zijn werking voor 2022 vijf prioriteiten naar voor :

1. de krapte op de arbeidsmarkt wegwerken en een leercultuur bevorderen;
2. de aanpak en gevolgen van de coronacrisis monitoren en de relance ondersteunen;
3. de klimaat- en energietransitie versterken en versnellen;
4. bestuurlijke kwaliteit en gezonde financiën realiseren;
5. de maatschappelijke discussie rond (andere) grote uitdagingen mee voorbereiden en organiseren.

Daarbinnen en daarnaast blijven de sociale partners in het overleg, via de Stichting Innovatie & Arbeid, de Sectorale Werking en de Commissie Diversiteit bij de SERV veel aandacht besteden aan thema's zoals werkbaar werk, non-discriminatie en inclusie.

1. De krapte op de arbeidsmarkt wegwerken en een leercultuur bevorderen

De krapte op de arbeidsmarkt is vandaag steeds sterker voelbaar. Ze speelde reeds voor de coronacrisis en wordt nog versterkt door de COVID-19 crisis. Deze problematiek heeft alle aandacht van de sociale partners, samen met de ambitie om de doelstelling van 80% werkzaamheidsgraad in Vlaanderen te bereiken en om dynamische, duurzame loopbanen en een inclusieve arbeidsmarkt te creëren. Activering, opleiding, werkbaar werk, interregionale mobiliteit en economische migratie staan daarbij prioritair op de radar. In het voorjaar 2022 zal de SERV met de minister van Werk toewerken naar een VESOC-werkgelegenheidsakkoord op basis van het bilateraal akkoord dat de sociale partners ambiëren.

Specifiek zal de SERV bijkomend werk verrichten rond zowel belangrijke dringende dossiers als langeretermijnuitdagingen. Zo engageert de SERV zich om een aantal prioriteiten in de federale bevoegdheden op te lijsten die de Vlaamse sociale partners essentieel achten voor het Vlaamse arbeidsmarktbeleid (cf. asymmetrisch arbeidsmarktbeleid). Er wordt ook gewerkt rond arbeidsmarktmobiliteit, verder bouwend het afgelopen onderzoek 'Van werk naar werk' door de Stichting Innovatie & Arbeid en een lopend ESF-project. Ook arbeidsmarktinstrumenten op lokaal niveau staan op de agenda van de SERV.

De Commissie Diversiteit (zie ook verder) zal de klemtoon leggen op duurzame activering van kansengroepen en op de impact van de coronapandemie en genomen maatregelen op de arbeidsmarktpositie van jongeren met een migratieachtergrond en jongeren met een arbeidsbeperking.

De SERV zal in 2022 ook verder inzetten op levenslang leren en het ontwikkelen van een leercultuur in Vlaanderen. Er wordt advies uitgebracht over het actieplan levenslang leren. De verdere ontwikkelingen in Vlaanderen en Europa worden nauw opgevolgd. Het gaat dan onder meer over het Partnerschap

Levenslang Leren, drempels voor levenslang leren, opleidingsincentives voor werknemers, de leer- en loopbaanrekening, leerloopbaanbegeleiding en leercoaches op de werkvloer.

De SERV zal ook blijven werken rond Werkplekleren en Duaal Leren in zowel het secundair onderwijs als het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs en plant daarover meerdere adviezen. Nog over onderwijs plant de SERV initiatieven rond de opwaardering van het technisch en beroepsgericht onderwijs (en de beroepen waarvoor het opleidt, cf. ook krapte en STEM-Agenda 2030), het structureel wegwerken van leerachterstand (door de coronapandemie), de (effecten van de eventuele wijzigingen van) duurtijd van school- en leerloopbanen en succesvolle schoolloopbanen en gelijke onderwijskansen.

De SERV organiseerde reeds een aantal rondetafels over de organisatie van het schooljaar (wijzigingen aan de schoolvakanties) en zal daarover in 2022 een advies formuleren.

Levenslang leren en competenties zijn samen met jobmobiliteit en werkbaar werk en non-discriminatie en inclusie ook kernthema's van de intersectorale werking bij de SERV (zie verder).

2. De aanpak en gevolgen coronacrisis monitoren en de relance ondersteunen

De SERV zal in 2022 zijn werkzaamheden rond het crisis- en relancebeleid verderzetten. De klemtoon ligt op het opvolgen van de uitvoering van het relanceplan 'Vlaamse veerkracht' en van de brede sociaal-economische en maatschappelijke impact van de coronacrisis, incl. de leercapaciteit van de overheid om toekomstige crisissen beter op te vangen.

In het kader van de Ondernemingsenquête (zie deel Stichting Innovatie & Arbeid) wordt onder andere ook gekeken naar de effecten van de coronacrisis op ondernemingen: welke situaties zich hebben voorgedaan (sluiting, vraageffecten, ...), welke maatregelen ze hebben genomen (tijdelijke werkloosheid, afvloeiingen, ...), hoe goed ze de crisis zijn doorgekomen en wat hun toekomstverwachtingen zijn.

Er wordt met de ervaringen van de COVID-19-crisis ook een verkennend traject opgestart rond de organisatie en coördinatie van het preventief gezondheidsbeleid (fysieke en mentale gezondheid).

De SERV zal zich in 2022 beraden over de beleidsmatige ondersteuning van reshoring/nearshoring, gerelateerd aan de vraag hoe Vlaanderen kan bijdragen aan de toekomstbestendigheid van de industrie zodat die nog innovatiever wordt, werkgelegenheid behouden blijft, nieuwe hoogwaardige werkgelegenheid kan worden gecreëerd en de transitie naar een groene industrie in goede

banen wordt geleid. Er is daarbij ook een belangrijke link met kwetsbaarheden in de toeleveringsketens en strategische afhankelijkheid.

De SERV zal daarnaast de omvang van de overheidsparticipaties en publieke investeringsmaatschappijen in kaart te brengen om insteken te doen voor de opmaak of bijsturing van de investeringsstrategie van de Vlaamse overheid post-corona.

Op vraag van de minister bevoegd voor innovatie zal de SERV nadenken over een aanpak die het mogelijk moet maken om periodiek een onderbouwd en (quadruple helix-) gedragen voorstel aan de regering te formuleren van maatschappelijk-technologische uitdagingen (missiedomeinen) en knooppunten (concrete missies) voor het EWI-beleid. De SERV wil dit doen met betrokkenheid van externe experts en in nauw overleg met diverse andere relevante actoren waarbij ook afspraken over de taakverdeling worden gemaakt.

Binnen het thema digitalisering zal de SERV in 2022 focussen op interoperabiliteit of het vermogen van wet- en regelgeving, organisaties, data en informatiesystemen om op een goede manier met elkaar te kunnen communiceren en vlot informatie te delen.

3. De klimaat- en energietransitie versterken en versnellen

De SERV blijft sterk inzetten op de klimaat- en energietransitie. Omwille van klimaatverandering en de transitie van het energiesysteem, maar ook omwille van vele andere maatschappelijke evoluties moet de infrastructuur herijkt worden. In een advies op eigen initiatief zal worden bekeken hoe de planning van energiegerelateerde infrastructuur (en van andere infrastructuur, voor wonen, transport, onderwijs, zorg, water, telecom, data ...) kan verbeteren om die efficiënter, beter geïntegreerd en toekomstgericht te maken.

De SERV zal ook blijven werken rond de bredere randvoorwaarden voor de klimaat- en energietransitie. Zo wordt in het kader van het initiatief rond het Vlaamse fiscaal beleid ook bekeken hoe de energie-, woon-, milieu en transportfiscaliteit geoptimaliseerd kunnen worden. Ook de problematiek op de arbeidsmarkt (o.a. knelpuntberoepen op sleutelfuncties voor de energietransitie) wordt verder opgevolgd.

4. Bestuurlijke kwaliteit en gezonde financiën realiseren

De Vlaamse sociale partners zullen in 2022 het overleg verderzetten over een 7^e staatshervorming en een betere samenwerking federaal-regio's. De focus ligt op het organiseren en voeden van de discussie tussen en bij de sociale partners. Gaandeweg zal worden bekeken hoe en wanneer de SERV met de resultaten van dit overleg naar buiten treedt. In eerste instantie werkt de SERV rond doelstellingen, principes en coördinatiemechanismen van

financieringsmechanismen voor verschillende overheidsniveaus, de kenmerken van de huidige bijzondere financieringswet, de intra-Belgische verdeling en financiering van arbeidsmarktbevoegdheden, en een evaluatie van twee cases uit de 6e staatshervorming (kinderbijslag en doelgroepkortingen).

Een basisopdracht van de SERV rond begrotingsbeleid in 2022 blijft het jaarlijkse evaluatierapport over de begroting en het begrotingsadvies over de komende begroting. Daarnaast start de SERV met een project 'heroverweging van de Vlaamse fiscaliteit'. Een eerste reeks deelrapporten zal worden opgemaakt in de loop van 2022 (tegen begin of midden 2023), een afsluitend eindrapport na de zomer van 2023.

Verder zal de SERV aanbevelingen formuleren over een structurele verankering van beleidsevaluaties en uitgaventoetsingen in het beleids- en begrotingsproces (cf. Vlaamse Brede Heroverweging) in het kader van zijn bredere werking rond de thematiek van Evidence Informed Policy Making (EIPM) die reeds in 2021 werd aangesneden. In dat verband zal de SERV ook adviseren over de ontwikkelingen rond een digitale en datagedreven overheid (Vlaamse Datastrategie, Datanutsbedrijf) en verdere initiatieven nemen om de doorwerking van het eerdere werk (data-advies, oproep met VLIR) te maximaliseren.

In uitvoering van het relanceplan van de Vlaamse Regering staan kwaliteitsvolle regelgeving, minder regeldruk, innovatieve regelgeving en administratieve vereenvoudiging in 2022 hoog op de regeringsagenda. De SERV zal dit van nabij opvolgen en een actieve inbreng doen.

5. De maatschappelijke discussie rond (andere) grote uitdagingen mee voorbereiden en organiseren

De SERV zal in 2022 de maatschappelijke discussie rond een aantal (andere) grote uitdagingen voorbereiden en organiseren. Concreet zal de SERV:

- verder werken rond vermaatschappelijking van de zorg ('health in all policies'). Dit traject moet resulteren in een visienota die de basis vormt voor concrete aanbevelingen en adviezen, onder andere ook over de eerstelijnszones en de zorgzame buurten;
- de individualisering als megatrend op de kaart plaatsen. De SERV wil hierbij academici inschakelen en hun analyses gebruiken als insteek voor verder overleg;
- een signaal geven over de dringende aanpak van de woonproblematiek die steeds grotere sociaal-economische gevolgen heeft en raakt aan verscheidene kernthema's van de SERV;
- de discussie over de rol en kerntaken van de overheid mee voorbereiden, onder meer door te bekijken in welke mate de rol van de overheid aan bod is gekomen in de Vlaamse Brede Heroverweging.

Stichting Innovatie & Arbeid

De Stichting Innovatie & Arbeid voert onderzoek uit in opdracht van en voor de Vlaamse sociale partners. De Stichting Innovatie & Arbeid werkt rond drie thematische clusters:

- arbeidsmarkt en innovatie in ondernemingen en organisaties
- werkbaar werk en langere loopbanen
- ondernemerschap, economie en innovatiebeleid.

De Stichting vertrekt in haar onderzoek vanuit een praktijkgerichte benadering en werkt complementair aan het beleidsgericht onderzoek dat de SERV uitvoert. De Stichting speelt daarbij in op de actuele arbeidsmarkt- en ondernemerscontext en de relevante beleidsthema's en dossiers: o.a de arbeidsmarktkrapte, telewerken, competentiebeleid en levenslang leren, inclusief ondernemen en werkbaar werk.

Specifiek staan in 2022 volgende onderzoeken op de agenda:

- freelancers in Vlaanderen (actualisering van het rapport uit 2017 in het licht van de coronacontext en als antwoord op de arbeidsmarktkrapte)
- competentieportfolio & managementcompetenties van zelfstandige ondernemers
- inclusief ondernemen (als deel van het antwoord op de krapte op de arbeidsmarkt, in samenwerking met de sectoren en de intersectorale adviseur non-discriminatie en inclusie en de sectorconsulenten)
- impact van telewerk op inclusie
- veranderingstrajecten in arbeidsorganisatie (Anders Organiseren 2.0)
- werkstresspreventie in de praktijk
- werknemerschap (bij jongeren en vervolgens vanuit de invalshoek van loopbaanontwikkeling op de werkvloer).

Daarnaast zet de Stichting via de Ondernemingsenquête en de Werkbaarheidsmonitor ook in op terugkerende uitgebreide bevragingen om de vinger aan de pols te houden en de evolutie op langere termijn in kaart te brengen. De Ondernemingsenquête 2021 meet de competentiegerichtheid van ondernemingen en organisaties, de mate waarin en wijze waarop ondernemingen flexibele arbeid inzetten en de aanpassingen die ondernemingen hebben doorgevoerd ten gevolge van corona. Hierbij worden tevens de veerkracht en het aanpassingsvermogen van de ondernemingen en de rol van betrokkenheid van werknemers in kaart gebracht. In 2022 staan ook nog analyses en publicaties gepland op basis van de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor 2004 – 2019 en een evaluatie van de sectorale werkbaarheidsmetingen. De volgende editie (die gepland is voor de eerste jaarhelft van 2023) van de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor voor werknemers en zelfstandige ondernemers wordt voorbereid.

De Stichting hecht veel belang aan de valorisatie van haar onderzoek. Deze valorisatie bestaat uit het toeleveren van informatie relevant voor het SERV-

overleg en uit het verspreiden van de onderzoeksresultaten via de partners op het veld om zo bij te dragen tot concrete toepassingen en nieuwe ontwikkelingen in de ondernemingen en organisaties en sectoren. In 2022 gaat bijzondere aandacht naar de aanvulling en actualisering van de website www.werkbaar-werk.be en de deelwebsite www.werkbaarwerk.be/telewerken, het uitwerken van een vernieuwd vormingspakket over de veranderingen van het businessmodel van ondernemingen, de organisatie van de arbeid, kwaliteit van het werk en het HR-beleid ('Nieuwe Tijden, Nieuwe Bedrijven?'). Daarnaast staan diverse andere valorisatieacties en netwerkmomenten op de agenda rond onder andere werkbaar werk en de ondernemingsenquête.

Intersectorale werking

De intersectorale werking bij de SERV heeft tot doel de intersectorale samenwerking tussen de sectoren met een sectorconvenant te vergroten en zo de sectoren te versterken. Na het opstartjaar 2021 nemen de intersectorale adviseurs in 2022 diverse initiatieven over de thema's:

- non-discriminatie en inclusie;
- werkbaar werk en jobmobiliteit;
- levenslang leren en competenties.

Daarnaast zijn er generieke initiatieven gepland, zoals een overzicht van de (inter-) sectorale initiatieven, een digitaal platform over de intersectorale werking, een onthaaldag voor startende sectorconsulenten en consulentendagen voor informele ervaringsuitwisseling en thematische verdieping.

Commissie Diversiteit

De Commissie Diversiteit bij de SERV behandelt de evenredige vertegenwoordiging van kansen-groepen in het sociaal-economische leven. De sociale partners, het Gebruikersoverleg Handicap en Arbeid en LEVL formuleren er samen adviezen over evenredige arbeidsdeelname, diversiteit & inclusie en gelijke behandeling.

De coronapandemie en de genomen maatregelen hebben een belangrijke en ongelijke impact op de arbeidsmarktpositie van personen met een migratieachtergrond en personen met een arbeidsbeperking. Dat bleek ook uit beschikbare cijfers en onderzoek die de Commissie Diversiteit begin 2021 samenbracht. In 2022 diept de commissie dit verder uit in twee adviezen op eigen initiatief gericht op een inclusieve Vlaamse arbeidsmarkt, met name over duurzame activering van kansengroepen en over de impact van de coronapandemie en genomen maatregelen op de arbeidsmarktpositie van jongeren met een migratieachtergrond en jongeren met een arbeidsbeperking.

Commissie Sociale Economie

De Commissie Sociale Economie zal de lopende dossiers zoals het individueel maatwerk opvolgen en hoorzittingen organiseren over verschillende studies en onderwerpen.

Adviescommissie Economische Migratie

De Adviescommissie Economische Migratie zal adviseren over lopende dossiers en hoorzittingen organiseren met onder meer het agentschap Flanders Investment & Trade (FIT) over de uitrol van onder andere het nieuwe welkomstbeleid.

Inleiding

Dit SERV-werkprogramma biedt inzicht in de projecten en activiteiten die de SERV in 2022 wil verichten op het vlak van het sociaal overleg, in zijn functies als strategische adviesraad (SAR), in het kader van de Stichting Innovatie & Arbeid en in het kader van de intersectorale werking.

Hiermee geeft de SERV uitvoering aan zijn de decretale verplichting om jaarlijks een werkprogramma op te stellen voor zijn decretale opdrachten¹: de organisatie van het sociaal-economisch *overleg* tussen de representatieve organisaties van de werknemers, de werkgevers, de middenstand en de landbouw; de *beleidsadvisering* als overlegorgaan voor alle voor thema's met een sociaal-economische dimensie en als strategische adviesraad (SAR) voor het Algemeen Regeringsbeleid, het Gelijkekansen- en integratiebeleid, Werk en Sociale Economie, Economie en Energie; en het *onderzoek* in de Stichting Innovatie & Arbeid. Daarnaast werken intersectorale adviseurs bij de SERV om de *intersectorale werking* tussen de sectoren met een sectorconvenant te bewerkstelligen. Om de link te verduidelijken met de Commissie Diversiteit, de Commissie Sociale Economie en de Adviescommissie Economische Migratie, is in dit werkprogramma ook de planning van deze autonome commissies die zijn ondergebracht bij de SERV opgenomen.

De sociale partners vinden het erg belangrijk dat zij mee de agenda zetten, wegen op het maatschappelijk debat en de politieke besluitvorming, impact hebben en proactief worden betrokken bij de uittekening van het beleid en de regelgeving en bij de bijsturingen van het beleid (zie ook kaderstuk). Dit werkprogramma met *klemtoon op eigen initiatieven en onderzoek*, gericht op *sociaal-economisch belangrijke actuele en toekomstgerichte thema's* moet dat mee verzekeren. Ook het VESOC-overleg moet daartoe bijdragen en leiden tot VESOC-akkoorden. De inhoudelijke agenda voor VESOC en voor de VESOC-werkgroep worden in overleg met de Vlaamse Regering vastgelegd.

Het zijn nog steeds in moeilijke, turbulente tijden. *Wendbaarheid* als organisatie, *flexibiliteit* in de programmatie en *tijdig* kort op de bal spelen met concrete *actiegerichte* adviezen en initiatieven zijn dan nog meer dan anders nodig. Dit werkprogramma zal dus wanneer nodig worden aangepast. Er kunnen onderwerpen bijkomen of wegvallen in het werkprogramma wanneer zich nieuwe ontwikkelingen voordoen.

De SERV treedt hierover bovendien nog in *dialog* met de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement om de afstemming met en impact op de beleidsagenda te maximaliseren. In het bijzonder blijft de workload op het vlak van *adviesvragen* vanuit de Vlaamse Regering aan de SERV op dit moment nog onduidelijk. In elk geval is het derde jaar van de legislatuur traditioneel een druk werkjaar op het vlak van adviesvragen. De SERV zal dan ook selectief (moeten) zijn om de focus te leggen op adviezen die ertoe doen.

¹ Voor de beschrijving van de taken en opdrachten van de SERV, zie de bijlage.

Ook in de uitvoering van het werkprogramma zelf wil de SERV flexibel zijn en de afstemming op de beleidsontwikkelingen garanderen. In het werkprogramma wordt daarom vermeden om de onderwerpen, aanpak en timing gedetailleerd vast te leggen. Zij worden geconcretiseerd op het moment dat de onderwerpen daadwerkelijk worden opgestart. Voor elk onderwerp zal de SERV nagaan of er overlapping is met het werkprogramma van de andere strategische adviesraden. Voor die onderwerpen zal bij de verdere concretisering worden bekeken in welke mate samenwerking mogelijk en wenselijk is. Dat geldt ook voor adviesvragen. De SERV bekijkt adviesvragen bovendien in functie van hun sociaal-economisch of strategisch belang, wat betekent dat de SERV niet noodzakelijk op alle adviesvragen zal ingaan.

De SERV: overleg werkt!²

Het huis van overleg

De SERV adviseert de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement over het te voeren sociaal-economische beleid. Het speelveld is heel ruim: het gaat over arbeidsmarkt, economie, onderwijs, begroting, energie, sociale bescherming ... De SERV werkt het liefst proactief aan adviezen op eigen initiatief en akkoorden. De impact op het beleid is dan veel groter. Zo slaagde de SERV erin om uitdagende thema's zoals krapte op de arbeidsmarkt, digitalisering, circulaire economie en klimaat hoog op de politieke agenda te zetten.

De SERV agendeert, adviseert en realiseert

De SERV adviseert de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement over het te voeren sociaal-economische beleid. Het speelveld is heel ruim: het gaat over arbeidsmarkt, economie, onderwijs, begroting, energie, sociale bescherming ... De SERV werkt het liefst proactief aan adviezen op eigen initiatief en akkoorden. De impact op het beleid is dan veel groter. Zo slaagde de SERV erin om uitdagende thema's zoals krapte op de arbeidsmarkt, digitalisering, circulaire economie en klimaat hoog op de politieke agenda te zetten.

De SERV biedt draagvlak

De werkgevers- en werknemersorganisaties hebben een stevige achterban. Via hun vertegenwoordigers laten ze de stem horen van meer dan 150 000 ondernemers, bedrijven en organisaties en ca. 2 miljoen werknemers en werkzoekenden in Vlaanderen.

De SERV onderbouwt en verbindt

De SERV heeft veel deskundigheid in huis. Naast het eigen studie- en onderzoekswerk betreft de SERV regelmatig experts en andere middenveldorganisaties en soms ook burgerpanels.

De SERV weegt

Met de akkoorden en adviezen stapt de SERV naar beleidsverantwoordelijken van regering, parlement en overheid. De SERV voedt het publieke debat en communiceert regelmatig via kranten, tv, radio en sociale media. Zo ijvert de SERV voor impact op het beleid in het belang van meer welzijn en welvaart voor iedereen in Vlaanderen.

De SERV werkt transparant

De SERV is een publieke instelling maar werkt onafhankelijk. Alle akkoorden, adviezen en rapporten zijn vrij beschikbaar via www.serv.be.

² <https://www.serv.be/serv/pagina/wat-doen-we>

Deel 1: Overleg- en adviesfunctie

Het werkprogramma voor dit deel is thematisch opgebouwd. Voor elk van de thema's is er in principe een interne SERV-commissie die het thema opneemt. SERV-commissies bestaan uit deskundigen van de sociale partners en bereiden onder andere adviezen en eigen initiatieven voor de raad voor. Zij kunnen zelf niet met standpunten of adviezen naar buiten treden. Wanneer nodig kan een commissie ad-hoc worden opgericht, met een duidelijk afgelijnde en tijdelijke opdracht. Bij elk dossier wordt aangegeven welke SERV-commissies of commissies worden betrokken. Het gaat om de commissie Horizontaal Beleid (HOR), Arbeidsmarkt (ARB), Onderwijs (OND), Economie (ECO), Energie en Omgevingsbeleid (ENO), Begroting, Fiscaliteit en Overheidsfinanciën (BFO), Vlaamse Sociale Bescherming (VSB) en Internationaal (INT). Voor meer uitleg wordt verwezen naar de bijlage.

1. Algemeen, horizontaal beleid

Coronacrisis en relancebeleid

HOR + ARB, OND, ECO, VSB, ENO, BFO, DIV

De SERV zal zijn werkzaamheden rond het crisis- en relancebeleid verderzetten. De klemtoon ligt op het opvolgen van de uitvoering van het relanceplan 'Vlaamse Veerkracht', via regelmatige bespreking op de VESOC-werkgroep en periodieke voorbereiding van de bijeenkomsten van de Task Force Monitoring Vlaamse Veerkracht (waarvan de voorzitter en ondervoorzitter van de SERV deel uitmaken). Specifiek zullen de sociale partners ook hun opmerkingen en suggesties overmaken op de indicatorenset voor de opvolging van Vlaamse Veerkracht. De SERV zal daarbij – als het gaat over outcome-indicatoren – wellicht ook de link leggen met de indicatoren VSDO4 / SDG's / vizier2030 / BBT's en dus vanuit een ruimer perspectief het thema van 'beleidsmonitoring' bekijken.

Ingeval van dringende noodzaak zal de SERV net als in 2020 en 2021 met analyses en korte, actiegerichte signaaladviezen wegen op de besluitvorming.

De SERV wil daarnaast initiatieven die elders lopen rond de evaluatie van de procesmatige en organisatorische aanpak van de coronacrisis opvolgen om te kijken naar de leercapaciteit van de overheid en preventieve maatregelen/processen van risicoanalyse en risicomanagement om toekomstige crisissen beter op te vangen. Het gaat dan onder meer over het lopende onderzoek van het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing naar 'een toekomstgerichte organisatie voor de Vlaamse overheid' dat onder andere ook bekijkt hoe de Vlaamse overheid zich moet organiseren om beter te gaan met complexe maatschappelijke uitdagingen, snelle veranderingen en crisissituaties.

De SERV wil tevens op basis van diverse bronnen mee de brede sociaal-economische en maatschappelijke impact van de coronacrisis monitoren om zo een onderscheid te kunnen maken tussen tijdelijke gevolgen en structurele veranderingen (en hun consequenties). Deze beschrijvende analyse is bedoeld als insteek voor het sociaal overleg en kan vervolgens de basis vormen voor

gerichte adviezen. In het kader van de Ondernemingsenquête (zie deel Stichting Innovatie&Arbeid) wordt onder andere ook gekeken naar de effecten van de corona-crisis op ondernemingen: welke situaties zich hebben voorgedaan (sluiting, vraageffecten, ...), welke maatregelen ze hebben genomen (tijdelijke werk-loosheid, afvloeiingen, ...), hoe goed ze de crisis zijn doorgekomen en wat hun toekomstverwachtingen zijn.

Staatshervorming – samenwerking federaal-regio's

DB + HOR, BFO, ARB, VSB

De Vlaamse sociale partners zullen in 2022 het overleg verder zetten over een 7^e staatshervorming en een betere samenwerking federaal-regio's. De focus ligt op het organiseren en voeden van de discussie tussen en bij de sociale partners. Gaandeweg zal worden bekeken hoe en wanneer de SERV met de resultaten van dit overleg naar buiten treedt.

In eerste instantie wordt gewerkt rond doelstellingen, principes en coördinatiemechanismen, de werking van de bijzondere financieringswet, de bevoegdheidsproblematiek in arbeidsmarkt en een evaluatie van twee cases uit de 6^e staatshervorming (kinderbijslag en doelgroepkortingen). In die concrete dossiers wordt ook de problematiek van 'Brussel' van de gebruikte coördinatiemechanismen meegenomen. Er zal ook worden bekeken hoe 'interne staatshervorming' kan meegenomen worden in de discussies (bevoegdheden vs. regiovorming, fusies en de draagkracht van de lokale besturen). De SERV zal daarbij tevens de werkzaamheden in de parlementen en op regeeringsniveau blijven opvolgen (o.a. ambtelijke fiches voor het IMC Institutionele Hervormingen en het Overlegcomité, thematische werkgroepen).

Individualisering als economisch-maatschappelijke megatrend

HOR, VSB, ECO, ENO, DIV

De SERV wil de individualisering als megatrend op de kaart plaatsen. Individualisering is een proces dat al geruime tijd geleden is ingezet en verwijst onder andere naar de grotere keuzevrijheid die individuen krijgen en in toenemende mate willen hebben. Het leidt tot nieuwe productie-, werk-, leef-, zorg- en woonconcepten maar het kan ook leiden tot toenemende keuzestress, verlies van traditionele sociale verbanden en minder sociale en maatschappelijke participatie. De individualisering heeft ook grote invloed op werk en economie. Zo is er het toenemende verlangen naar gepersonaliseerde producten en diensten op maat, de overgang naar een belevingseconomie en het ontstaan van micro-markten of nichemarkten, ook steeds meer mogelijk gemaakt door de digitalisering (aanleveren van voorkeuren via data). Ook voor HR bijvoorbeeld is individualisering een belangrijke megatrend met implicaties voor werving, talentontwikkeling, werkplanning en werkplekconcepten. Door de mogelijkheden van plaats- en tijdonafhankelijke communicatie heeft de individualisering bovendien een nieuwe dimensie gekregen. Het is ook een uitdaging voor het overheidsbeleid. Zo zijn regels soms niet goed aangepast aan de ontwikkelingen (bv. meer samengestelde of eenoudergezinnen en alleenstaanden).

Individualisering heeft dus een grote sociaal-economische en beleidsmatige impact en zal de komende jaren nog aan belang winnen. De SERV wil hierbij academici inschakelen en hun analyses gebruiken als insteek voor het overleg. Ook diverse onderzoeken van de Stichting Innovatie&Arbeid kunnen daarbij relevant zijn (bv. inzake telewerk, nieuwe werken, anders organiseren 2.0.,

...). Als vertrekpunt kunnen één of meerdere SERV-academies of rondetafels rond het thema worden georganiseerd en dit vanuit verschillende disciplines en invalshoeken (werk-HR, sociale bescherming, wonen, productie, infrastructuur, fiscaliteit ...) met focus op Vlaamse bevoegdheden (in tegenstelling tot federale materies zoals eindeloopbaandebat, pensioenen, sociale zekerheid, etc.).

Woonproblematiek

HOR + ENO, VSB, BFO

De sociale partners willen vanuit de SERV een signaal geven over de dringende aanpak van de woonproblematiek. Die heeft steeds grotere sociaal-economische gevolgen en raakt aan verscheidene thema's binnen de SERV (arbeidsmarkt, fiscaliteit, sociale bescherming, energie/klimaatbeleid ...).

Het is daarbij niet de ambitie om een globale analyse te maken van de woonproblematiek of de plaats in te nemen van andere raden, wel om vanuit een specifieke sociaal-economische invalshoek de nodige 'awareness' te creëren door - gefocust op de relevantie voor werkgevers en werknemers - achtergrondinformatie te verzamelen. Vervolgens kan worden bekeken of er eventueel op specifieke deelthema's wordt ingezoomd, zoals bv. de problematiek van alleenwoners en woonvormen voor alleenstaanden (zie ook link met individualisering) en/of de link met de problematiek van bedrijfshuisvesting. Ook de aangekondigde uitgaventoetsing van de instrumenten van het woonbeleid kan daarbij betrokken worden.

Digitalisering – focus op interoperabiliteit

HOR + ECO

Het thema digitalisering staat al sinds 2017 bovenaan de SERV-agenda, met diverse rapporten en adviezen. In 2022 zal de SERV focussen op het thema interoperabiliteit. Dit is het vermogen van wet- en regelgeving, organisaties, data en informatiesystemen om op een goede manier met elkaar te communiceren en vlot informatie te delen. Interoperabiliteit (zowel in de publieke sector als publiek-privaat en privaat-privaat) kan zorgen voor een meer gestroomlijnde data-uitwisseling, betere coördinatie en grote efficiëntiewinsten.

Het vertrekpunt is een analyse van de lopende initiatieven op Vlaams (cf. OSLO interoperabiliteitsprogramma, Datanutsbedrijf, publieke aanbestedingsprocessen ...), federaal en Europees niveau (cf. Digital Europe Programme, uitvoeringshandelingen PSI, geplande Data Governance Act, herziening van de INSPIRE-richtlijn). De SERV zal ook bekijken of hierrond samenwerking mogelijk is met de andere socio-economische raden om zo het thema ook op het federale niveau aan te kaarten.

AI op de werkvloer

HOR

De SERV werkte de afgelopen periode intensief rond de digitale transitie en specifiek ook rond Artificial Intelligence (AI). De SERV overlegt ook regelmatig met het Kenniscentrum Data en Maatschappij, waar de sociale partners deel uitmaken van de stuurgroep. AI-systemen krijgen in diverse sectoren steeds meer toepassing op de werkvloer, onder andere via geautomatiseerde

leersystemen (machine learning), track- en trace systemen, productie- en teamplanning en HR toepassingen. In 2022 wil de SERV een rondetafel organiseren over de concrete toepassingen van AI op de werkvloer en de voordelen en risico's voor werkgevers en werknemers bespreken. Daarbij wordt aangesloten op geplande projecten van het Kenniscentrum Data en Maatschappij en in het kader van ESF rond digitale zeggenschap.

Adviesvragen en op te volgen thema's

(Andere) thema's die de SERV van nabij zal opvolgen zijn:

- **SDG's-VSDO.** De SERV bracht in 2021 advies uit over het ontwerp van de vierde Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling (VSDO4). Dit wordt verder opgevolgd, onder andere door de vraag om op de VESOC-werkgroep een toelichting en bespreking te agenderen van de diverse boordtabellen en opvolgingstools rond het overheidsbeleid en de wijze waarop ze doorwerken in (bijsturingen van) het beleid (cf. ook supra, indicatoren Vlaamse Veerkracht).
- **Transitie-Vizier 2030.** De SERV zal ook een overleg organiseren met de transitie managers van de zeven transitiegebieden uit de VSDO4: Circulaire economie; Leven, leren en werken in 2050; Industrie 4.0; Samen Leven in 2050; Mobiliteit; Energie en Klimaat; Omgeving voor de toekomst.

2. Werking overheid – beter bestuur

Digitale en datagedreven overheid

HOR (+ ARB)

De SERV bracht in 2020 (naar aanleiding van de coronacrisis) en in 2021 (samen met de VLIR) een advies uit over het belang van betere data voor sterk beleidsonderzoek en goed bestuur. Het eerste advies was de directe aanleiding voor de Vlaamse Regering om te werken aan een Vlaamse Datastrategie. Die strategie wordt nu geconcretiseerd in een actieplan en zal vervolgens worden gepubliceerd. De SERV zal die werkzaamheden blijven opvolgen en de datastrategie en het actieplan evalueren.

De focus in 2022 ligt daarnaast op initiatieven om de doorwerking van het eerdere werk te maximaliseren en de verdieping rond arbeidsmarktdata te finaliseren. In de eerste helft van 2022 is er een bespreking van het advies in het Vlaams Parlement gepland en zal de SERV samen met de VLIR een event voorbereiden.

Kwaliteitsvolle regelgeving, minder regeldruk

HOR

In uitvoering van het relanceplan van de Vlaamse Regering staan kwaliteitsvolle regelgeving, minder regeldruk, innovatieve regelgeving en administratieve vereenvoudiging in 2022 hoog op de overheidsagenda. Het relance-project 'administratieve vereenvoudiging/vermindering regeldruk' (VV160) werkt op drie sporen: (1) een vereenvoudigingsagenda, (2) 'citizen journeys', (3) systematische ex ante en ex post review van regelgeving. De SERV zal dit van nabij opvolgen en wil vooral

een actieve inbreng doen rond het derde spoor. Het SERV-secretariaat is ook betrokken als expert in de stuurgroep van dit project.

Ex post beleidsevaluatie en de Vlaamse Brede Heroverweging

HOR, BFO

In het regeerakkoord, het Relanceplan van de Vlaamse Regering en in het werkprogramma 2021 van de Europese Commissie is besluitvorming op basis van 'evidence' een belangrijk speerpunt. De SERV werkt verder rond deze thematiek van Evidence Informed Policy Making (EIPM) die reeds in 2021 werd aangesneden. De SERV zal in eerste instantie werken rond de 'Vlaamse Brede Heroverweging' (VBH). Die moet leiden tot een structurele verankering van beleidsevaluaties en uitgaventoetsingen in het beleids- en begrotingsproces. De klemtoon van de SERV ligt op aanbevelingen terzake, verder bouwend op de analyse die werd gemaakt door de stuurgroep VBH.

Rol en kerntaken van de overheid

HOR

De rol en kerntaken van de overheid zijn in het licht van de effectiviteit, efficiëntie en beperkte middelen van overheden belangrijke maar ook moeilijke thema's. Ze zorgen voor een vaak weerkerend debat. De vraag 'welke overheid willen we/hebben we nodig?' zal de komende jaren wellicht prominenter op de agenda komen als gevolg van de budgettaire situatie, recente crisissen (vertrouwen en sturen op afstand vs. hard reguleren), administratieve vereenvoudiging (bv. ex post vs. ex ante controle), staatshervorming (vanuit welke kijk op de overheid zullen eventuele nieuwe bevoegdheden worden ingevuld?) en een reeks beleidsmatige en maatschappelijke ontwikkelingen (o.a. digitalisering, missiegedreven beleid, vermaatschappelijking, netwerksamenleving, klimaatuitdaging ...). De SERV wil deze discussie mee voorbereiden, onder meer door te bekijken in welke mate de rol van de overheid (een van de expliciete vragen in de VBH) aan bod is gekomen in de recente Vlaamse Brede Heroverweging (cf. supra), de drijvende factoren in de discussie rond de rol van de overheid in kaart te brengen en na te gaan in welke mate deze discussie in andere landen leeft en hoe ze wordt/werd aangepakt.

Adviesvragen en op te volgen thema's

De SERV zal zoals gebruikelijk adviesvragen van de bevoegde minister, de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement rond algemeen regeringsbeleid en beter bestuur behandelen en de beleidsontwikkelingen opvolgen.

Het gaat onder meer om adviesvragen over een decreet tot oprichting van een Vlaams Datanutsbedrijf en de evaluatie van het Kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving en de aanvulling ervan met bepalingen inzake bestuurlijke maatregelen.

(Andere) thema's die de SERV van nabij zal opvolgen zijn:

- Lokale besturen-regiovorming. De ontwikkelingen inzake lokale besturen-regiovorming worden verder opgevolgd, naar aanleiding van het SERV-advies (2020) en van de aangekondigde wijzigingen aan het decreet Lokaal Bestuur n.a.v. resultaten onderzoek naar verzelfstandigings- en samenwerkingsvormen.

- Het beleid inzake Vlaamse Statistieken (Raad voor Vlaamse Openbare Statistieken, RVOS). Bijzondere aandacht gaat naar de 'Strategische doelstellingen Statistiek Vlaanderen 2022-2024', de Vlaamse datastrategie (cf. supra), de operationalisering van de samenwerking van de Vlaamse Overheid met de VLIR voor de oprichting van een panel en de optimalisering van de gebruikersinspraak en het belanghebbendenmanagement binnen het netwerk Statistiek Vlaanderen.
- De aangekondigde uitgaventoetsing van de Organisatie van de Vlaamse Overheid en het lopende onderzoek van het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing naar 'een toekomstgerichte organisatie voor de Vlaamse overheid'.
- De werkzaamheden van het INO-team - InnovatieNetwerk Overheid dat bij de SERV is gehuisvest.

3.Arbeidsmarkt

Werkgelegenheidsakkoord

ARB + STIA + COM DIV + ADCOM EM

Om een antwoord te bieden op de krapte op de arbeidsmarkt (die al speelde voor de coronacrisis en wordt versterkt door de crisis), te komen tot duurzame tewerkstelling en een inclusieve arbeidsmarkt te creëren, werken de Vlaamse sociale partners aan een bipartite akkoord. Dit akkoord focust op vier grote pijlers: activering, opleiding, werkbaar werk (structurele maatregelen) en interregionale mobiliteit en economische migratie. In het voorjaar 2022 zal de SERV met de minister van Werk toewerken naar een VESOC-akkoord rond werkgelegenheid. Daarna zullen de sociale partners dit akkoord verder opvolgen en operationaliseren waar zij aan zet zijn.

Overleg 7e staatshervorming - samenwerking federaal-regio's

ARB + HOR

De Vlaamse sociale partners zullen in 2022 het overleg verder zetten over een 7^e staatshervorming en een betere samenwerking federaal-regio's (zie deel algemeen, horizontaal beleid).

Asymmetrisch arbeidsmarktbeleid

ARB

Het federale regeerakkoord bevat een passage die stelt dat de federale overheid bevoegdheden op asymmetrische wijze kan uitoefenen om het federale beleid meer af te stemmen op de verschillende noden van de gewesten en de gemeenschappen. De SERV engageert zich om een aantal prioriteiten op te lijsten die de Vlaamse sociale partners essentieel achten voor het Vlaamse arbeidsmarktbeleid met het oog op een betere samenwerking en afstemming tussen de Vlaamse en federale overheid.

Arbeidsmarkt mobiliteit

ARB + STIA

De coronacrisis dwong ondernemingen en werknemers creatiever om te gaan met arbeidsmobiliteit. De SERV zal aan de slag gaan met de resultaten uit het onderzoek 'Van werk naar werk' van de Stichting Innovatie & Arbeid (2021) en het lopende ESF-project. Vragen waar de SERV zal rond werken, zijn: Hoe verschillend zijn de voorbeelden uit het onderzoek (vooral Transitiefondsen in Zweden) van de Belgische situatie? Wat kan er vanuit die voorbeelden overgedragen worden en hoe? Wie (overheid, werkgever, individu) moet wat financieren? Hoe kunnen middelen bij elkaar worden gelegd om meer schaal en omvang te creëren? Hoe kunnen kmo's de vruchten plukken van deze mobiliteit? Daarnaast zal ook in het kader van de intersectorale werking (cf. infra) verder gesensibiliseerd en gemobiliseerd worden richting sectoren rond dit thema.

Arbeidsmarkt instrumenten op lokaal niveau

ARB

Er is al een breed pallet aan arbeidsmarkt instrumenten die op lokaal niveau kunnen worden ingezet. Vroeger was er PWA, nu is er wijk-werken en ook tijdelijke werkervaring. In het regeerakkoord kwam gemeenschapsdienst (terug) ter sprake. In het VESOC-akkoord Alle Hens aan dek krijgt ook het vrijwilligerswerk een meer prominente rol. De SERV gaf al meermaals de boodschap mee dat – vooraleer bestaande instrumenten (zoals wijk-werken en tijdelijke werkervaring) verder uit te rollen, te versterken of bij te sturen en nieuwe instrumenten, zoals gemeenschapsdienst, te creëren – het noodzakelijk is de bestaande instrumenten te evalueren en ook lessen uit het buitenland mee te nemen. Een aantal instrumenten, waaronder wijk-werken, konden op vlak van rechtszekerheid en sociale bescherming de coronatoets niet doorstaan. Bovendien komen bepaalde knelpunten (zoals bv. financieel model bij wijk-werken) steeds weer naar boven. De SERV zal de ontwikkelingen van nabij blijven opvolgen en nog bekijken hoe daarop wordt ingespeeld.

Adviesvragen en op te volgen thema's

De SERV zal zoals gebruikelijk adviesvragen van de bevoegde minister, de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement rond het thema werk en sociale economie behandelen en de beleidsontwikkelingen opvolgen.

Het gaat onder meer over het VESOC-akkoord AHAD, het doelgroepenbeleid, de jobbonus, het (inter)sectoraal beleid sectorconvenant, het wijzigingsdecreet handhaving WSE, het wijzigingsdecreet en -BVR werk- en zorgtrajecten en, het wijzigingsBVR thematische verlopen, het wijzigings-BVR aanpassing data- en activeringsregie VDAB, het BVR VDAB, het nieuwe BVR individueel maatwerk en het nieuwe BVR regierol sociale economie.

4. Onderwijs en vorming

Levenslang leren en leercultuur

OND + ARB

In 2022 wil de SERV verder inzetten op levenslang leren en het ontwikkelen van een leercultuur in Vlaanderen. In het voorjaar van 2020 werkte de SERV een visie uit op levenslang leren en formuleerde een aantal opdrachten voor het Partnerschap Levenslang Leren. Dat partnerschap werd in het najaar van 2020 opgericht. De Vlaamse sociale partners werkten in 2021 intensief mee aan het actieplan levenslang leren en zullen dit actieplan begin 2022 ook uitgebreid adviseren. In 2022 zal de SERV de verdere ontwikkelingen en gebeurtenissen van het partnerschap opvolgen.

Verder volgt de SERV voor dit thema de volgende dossiers op: de drempels voor levenslang leren, de opleidingsincentives voor werknemers en de tijdelijke aanpassingen in het kader van het VESOC-akkoord Alle Hens aan Dek, de leer- en loopbaanrekening, leerloopbaanbegeleiding en leercoaches op de werkvloer alsook de relevante Europese ontwikkelingen (microcredentials, Europass ...).

Werkplekleren en Duaal Leren

OND

De SERV volgt in 2022 de uitrol van het Duaal Leren in het secundair onderwijs verder op, met onder meer een advies over de programmatie van duale opleidingen in samenwerking met de sectoren en een advies over de inkanteling van de Aanloopfase en Leren & Werken in Duaal Leren. De SERV wil van Duaal Leren een succesvolle leerweg maken met een groot bereik en veel uitstraling en zal daartoe een aanzet doen voor een actieplan dat in het Vlaams Partnerschap Duaal Leren verder besproken en goedgekeurd kan worden. Over de geplande hervorming van de incentives voor het kwalificerend werkplekleren zal de SERV een advies uitbrengen.

De opstart van het duaal leren in het volwassenenonderwijs en de beleidsontwikkelingen rond duaal in het hoger onderwijs volgt de SERV in 2022 op de voet op. De SERV zal hierover op vraag of op eigen initiatief adviseren en het principe van 'werkend leren, lerend werken' uit eerdere adviezen en akkoorden verder verkennen.

Verkenning leerplicht

OND

In Vlaanderen is er een leerplicht van 5 tot (15 of) 16 jaar en een deeltijdse leerplicht tot 18 jaar. Daarin verschilt Vlaanderen van bepaalde buurlanden of landen waarmee Vlaanderen zich wenst te benchmarken. Wat is de huidige situatie, in welke mate en op welke wijze verschilt de duurtijd van school- en leerloopbanen? Wat zijn de effecten van een lange(re) leerplicht op leeruitkomsten, welbevinden, schoolloopbanen, werk, levenslang leren? De SERV verkent dit thema a.d.h.v. literatuur, onderzoek en gaat in gesprek met experts.

Sterk arbeidsmarktgericht onderwijs

OND

De SERV wil een bijdrage leveren aan de opwaardering van het technisch en beroepsgericht onderwijs (en de beroepen waar het voor opleidt). De SERV koppelt dit onder meer aan de uitrol van de matrix voor het secundair onderwijs en van de graduaatsopleidingen (hoger beroepsonderwijs niveau 5). De SERV verkent de sterktes en opportuniteiten van leerecosystemen (bv. de T2-campus) en volgt de mogelijkheden van zijnstroom in praktijkgerichte vakken actief op. De uitrol van de STEM-Agenda 2030 blijft voor de SERV een prioriteit.

Aantrekkelijk en up to date onderwijs

OND

De SERV bracht in 2020 samen met de Vlor een advies uit over de onderwijsdoelen. In 2021 werd de Praktijkcommissie geïnstalleerd die o.a. de haalbaarheid van de eindtermen moet evalueren. De SERV volgt in 2022 de werkzaamheden van deze commissie en de ontwikkelingen m.b.t. de eindtermen verder op. De SERV blijft sterk betrokken bij de ontwikkeling van beroepskwalificaties en de invulling van de Vlaamse Kwalificatiestructuur.

De SERV adviseerde in 2021 over de relanceplannen voor onderwijs binnen het investeringsproject Vlaamse Veerkracht en zal de realisatie ervan met veel aandacht opvolgen. Voor de SERV blijven in 2022 volgende werven belangrijk: een slim beleid rond digitalisering in het onderwijs met oog voor gelijke onderwijskansen; een afgestemd leeraanbod aan volwassenen (in het volwassenonderwijs en daarbuiten); aandacht voor ondernemerschapscompetenties; een gericht aanbod levenslang leren in het hoger onderwijs, waar opportuun in samenwerking met arbeidsmarktpartners en ten slotte, maar niet in het minst, de aanhoudende aandacht voor het structureel wegwerken van leerachterstand (door de coronapandemie).

De SERV zal in 2022 specifiek ook werken rond de vraag hoe loopbaancompetenties, oa ondernemingszin, ondernemerschap en andere competenties vertaald worden naar en aan bod komen in het onderwijs. In eerste instantie wordt verder gebouwd op de problematiek en mogelijke oplossingen rond (zelfstandig) ondernemerschap met Horeca Forma en anderen in het kader van de intersectorale werking om rond zelfstandig ondernemerschap bijkomende inspanningen te vragen. Tegen de tweede helft van 2022 wordt toegewerkt naar verdere uitdieping van deze thematiek.

Organisatie van het schooljaar

OND

De SERV startte in 2021 met de voorbereiding van het advies m.b.t. de organisatie van het schooljaar, waarover de SERV in het voorjaar van 2022 een advies zal uitbrengen. Naar aanleiding van de geplande wijzigingen aan de schoolvakanties in de Federatie Wallonië-Brussel en de ervaringen met leerverlies door de coronapandemie en de remediëring daarvan via zomerscholen, werd de vraag naar een andere ritmering van het schooljaar ook in Vlaanderen actueel met een adviesvraag aan de SERV tot gevolg. In 2021 werd heel wat onderzoek bekeken en werden twee ronde tafels georganiseerd met experts en vertegenwoordigers uit het middenveld. In 2022 gaat de SERV op dat elan verder met geplande uitwisselingen met o.a. academici en diverse sectoren.

Succesvolle leerloopbanen

OND

De SERV wil blijven inzetten op succesvolle schoolloopbanen en gelijke onderwijskansen. De SERV neemt de problematiek van het vroegtijdig schoolverlaten in 2022 prominent op, gekoppeld aan het belang en de opwaardering van technische en arbeidsmarktgerichte opleidingen en dito beroepen (zie hoger) en aan flexibele leerwegen en het EVC-beleid. De SERV verkent op welke wijze leer- en loopbaancompetenties aan bod komen in het initieel onderwijs en hoe ze een hefboom kunnen zijn voor een goede aansluiting met de arbeidsmarkt en het levenslang leren.

Adviesvragen en op te volgen thema's

De SERV zal zoals gebruikelijk adviesvragen van de bevoegde minister, de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement rond het thema onderwijs en vorming behandelen en de beleidsontwikkelingen opvolgen.

5. Sociale bescherming

Vermaatschappelijking van de zorg - Health in all policies

VSB

De SERV startte in het najaar 2019 een interne lezingenreeks rond vermaatschappelijking van de zorg. De verschillende cirkels van het WHO-cirkelmodel voor mensgerichte en geïntegreerde zorg kwamen aan bod. Door de COVID-19-crisis werd dit dossier in 2020 tijdelijk on-hold gezet. In 2022 wordt vertrokken van de lezingenreeks van het najaar 2019 en voorjaar 2020 als basis en worden ook nieuwe inzichten en lessen uit de COVID-19-periode meegenomen. Ook de eerste-lijnzones en de zorgzame buurten sluiten hierbij aan. Zorgzame buurten kennen nu een projectmatige aanpak (cf. Vlaamse Veerkracht), maar er zit zeker ook potentieel in om dit structureel in het beleid te verankeren. Dit traject moet resulteren in een visienota die de basis vormt voor een aantal concrete aanbevelingen en adviezen.

Preventief gezondheidsbeleid

VSB

De COVID-19-periode heeft er nogmaals op gewezen dat de huidige bevoegdheidsverdeling (federaal-deelstaten) problemen oplevert rond initiatief en coördinatie van het preventief gezondheidsbeleid, niet alleen wanneer het gaat om fysieke gezondheid, maar ook op het vlak van de aanpak van mentale gezondheid. Voor dit thema start de SERV een verkennend traject op met specifieke aandacht voor het Vlaamse luik en aansluitend voor mogelijke creatie van homogene(re) bevoegdheidspakketten bij een volgende staatshervorming (cf. supra).

Opvolging armoedebeleid

VSB

De SERV volgt nauw de ontwikkelingen rond armoede en zal in dit kader een drietal toelichtingen organiseren:

- **Beleidskader:** De voortgangsrapportage van het VAPA. Deze rapportage wordt opgenomen op niveau van de Vlaamse Overheid en wordt opgesteld op basis van de BBT.
- **Academisch kader:** voorstelling onderzoeksresultaten 'nominale armoedeindicator'. Dit is een project dat voortvloeit uit het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 en wordt uitgevoerd binnen het Steunpunt WVG. Einde van het project is voorzien in juni 2022.
- **Werkbezoek / werkveld:** naar het voorbeeld van het praktijkbezoek naar Gent in januari 2019 rond armoede en lokaal sociaal beleid zal opnieuw rond een actueel thema beleid en praktijk een werkbezoek worden georganiseerd.

Terugblik 6e staats hervorming

VSB

Op niveau van het SERV-secretariaat wordt inhoudelijk gewerkt aan een terugblik op de 6^e staats hervorming voor het beleidsdomein WVG met focus op het traject van AKBW naar Groeipakket-decreet en op de impact op het beheer en overleg. Dit is voorbereidend werk voor overleg in de schoot van het SERV-DB (cf. supra).

Adviesvragen en op te volgen thema's

De SERV zal zoals gebruikelijk adviesvragen van de bevoegde minister, de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement rond het thema welzijn, gezondheid en gezin behandelen en de beleidsontwikkelingen opvolgen.

Algemeen blijft de SERV in zijn advisering aandacht besteden aan de impact van beleidsinitiatieven op diversiteit, armoede, kansengroepen, e-inclusie. De analyse van adviesvragen op een mogelijke impact op diversiteit gebeurt steeds op niveau van het secretariaat. In de besprekingen nadien zal dan gekeken worden welke elementen uit die analyse weerhouden worden voor het advies.

6. Economie en innovatie

Duurzame economisch-industriële transitie: reshoring/nearshoring en verankering van productie en dienstverlening in Vlaanderen

ECO

De SERV zal zich in 2022 beraden over de beleidsmatige ondersteuning van reshoring/nearshoring. Dit thema is gerelateerd aan de vraag hoe Vlaams beleid kan bijdragen aan de toekomstbestendigheid van de industrie zodat werkgelegenheid behouden blijft en nieuwe hoogwaardige werkgelegenheid kan worden gecreëerd. Maar ook aan de vraag hoe de transitie naar een groene industrie in goede banen kan worden geleid en de industrie nog innovatiever worden. Er

is ook een belangrijke link met kwetsbaarheden in de toeleveringsketens en strategische afhankelijkheid.

Beheer missiegericht innovatiebeleid

ECO+HOR (evt ad hoc commissie)

In 2021 publiceerde de SERV zijn advies “Klavertje 5 voor een missiegericht innovatiebeleid” dat o.a. gebaseerd was op studiewerk van de Stichting Innovatie & Arbeid. In 2022 zal de SERV op basis van de opgebouwde kennis en aanvullende referentiekaders werken rond een beheersmechanisme voor de toekomstige verankering van missiegericht innovatiebeleid in Vlaanderen. Daarmee antwoordt de SERV op de concrete vraag van de minister bevoegd voor innovatie om na te denken over een aanpak die het mogelijk moet maken om periodiek een onderbouwd en quadruple helix gedragen voorstel aan de regering te formuleren van maatschappelijk-technologische uitdagingen (missiedomeinen) en knooppunten (concrete missies) voor het EWI-beleid. De SERV wil dit doen met betrokkenheid van externe experts en in nauw overleg met diverse andere relevante actoren waarbij ook afspraken over de taakverdeling worden gemaakt.

Overheidsparticipaties en publieke investeringsmaatschappijen

ECO

De SERV zal in 2022 pogen de omvang van dit Vlaams economisch instrumentarium (cf. participaties) in kaart te brengen om op basis van *facts & figures* nuttige insteken te kunnen doen voor de opmaak of bijsturing van de investeringsstrategie van de Vlaamse overheid post-corona.

Vlaamse Strategische Autonomie

ECO + INT

In nasleep van zijn advies over de Vlaamse strategische autonomie van 2021 zal de SERV de aangekondigde beleidsinitiatieven vanuit Vlaanderen en de lopende analyses binnen het departement EWI en de FOD Economie opvolgen. Het thema zal ook zijn doorwerking kennen binnen andere thema's van het werkprogramma van de SERV.

Adviesvragen en op te volgen thema's

De SERV zal zoals gebruikelijk adviesvragen van de bevoegde minister, de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement rond het thema economie en innovatie behandelen en de beleidsontwikkelingen opvolgen.

Het gaat onder meer over volgende dossiers:

- langetermijnstrategie ondernemend onderwijs
- juridisch kader missiegedreven innovatiebeleid
- decentralisatie ambulante handel
- freelancers in Vlaanderen (cf. Stichting Innovatie & Arbeid).

7. Energie, klimaat en omgevingsbeleid

(Energiegerelateerde) infrastructuur

ENO + BFO, ECO

Een advies op eigen initiatief bekijkt hoe de planning van infrastructuur in Vlaanderen kan verbeteren om die efficiënter, beter geïntegreerd en toekomstgerichter te maken. Investerings in infrastructuur (wonen, transport, onderwijs, zorg, energie, water, telecom, data ...) zijn cruciaal voor het sociaal-economisch leven maar de infrastructuurplanning gebeurt vaak in silo's, ontransparant en niet altijd toekomstgericht. Ook de relanceplannen maakten duidelijk dat infrastructuurbeleid vaak *ad hoc* beleid is zonder goede en integrale lange termijnplanning. O.a. omwille van klimaatverandering en de transitie van het energiesysteem, maar ook omwille van vele andere maatschappelijke evoluties moet de infrastructuur herijkt worden. De vraag is hoe deze gigantische investeringsuitdaging best wordt aangepakt. Er is op zijn minst snel nood aan duidelijkheid over de vereiste aanpassingen aan de energiegerelateerde infrastructuur (netten, productiecapaciteit ...), die afgestemd moeten zijn op de bredere infrastructuurnoden. Hoe verlopen de infrastructuurplanningsprocessen? Welke investeringen zijn nodig? Wat zijn terzake no-regret investeringen en prioriteiten? Welke investeringen roepen vragen op? Waarom geraken bepaalde projecten niet gerealiseerd? Hoe kunnen kosten beperkt worden? Hoe kunnen kosten verdeeld en gefinancierd worden? Wie reguleert en stuurt aan? Welke rol kunnen (boven)lokale besturen hierin spelen? ... Er wordt gefocust op energiegerelateerde infrastructuur maar ook de link met andere infrastructuur kan aan bod komen.

Energie-, woon-, milieu- en transportfiscaliteit

BFO, ENO

In het kader van het project rond fiscaliteit (cf. infra) zal de SERV ook bekijken hoe de energie-, woon-, milieu- en transportfiscaliteit toekomstbestendig geoptimaliseerd kan worden. De SERV bekijkt daarbij diverse pistes en hun mogelijke impact.

Knelpuntberoepen op sleutelfuncties in de energietransitie

ENO (ARB+OND)

De SERV volgt ook de problematiek op de arbeidsmarkt in het kader van de klimaat- en energietransitie verder op, onder andere de knelpuntberoepen die voor de energietransitie cruciaal zijn, o.m. voor de renovatie van gebouwen, de elektrificatie, de verduurzaming van transport ... (bouwprofessionals, warmtepompinstallateurs, fietsherstellers ...).

Budgettaire stromen omgeving, klimaat en energie

ENO (BFO)

In het licht van de Vlaamse Brede Heroverweging zal de SERV een rapport uitbrengen over de budgettaire stromen van het beleid inzake Omgeving, Klimaat en Energie.

Adviesvragen en op te volgen thema's

De SERV zal zoals gebruikelijk adviesvragen van de bevoegde minister, de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement over de thema's energie, klimaat en omgeving behandelen en de beleidsontwikkelingen opvolgen.

Tevens zal ook aandacht uitgaan naar de Vlaamse Brede Heroverweging en wat die betekent voor het beleidsdomein Omgeving (waaronder Omgeving en Natuur, Klimaat en Energie). In het bijzonder wordt ook de geplande uitgaventoetsing (spending review) over "watergebruik en de organisatie van het waterlandschap" opgevolgd. De Vlaamse Brede Heroverweging (binnen beleidsdomein Omgeving) bevat namelijk heel wat voorstellen gelinkt aan de watersector en deze aangekondigde spending review geeft daar invulling aan.

8. Begroting en fiscaliteit

Begrotingsadvies en begrotingsrapport

BFO

De basisopdracht van de SERV voor het begrotingsbeleid blijft het begrotingsadvies over de komende begroting van jaar x (gepubliceerd in juli van het jaar x-1) en het Evaluatierapport over deze begroting (gepubliceerd in januari van het jaar x, na bespreking en goedkeuring van deze begroting in het Vlaams Parlement in december x-1).

Heroverweging van de Vlaamse fiscaliteit

BFO (mmv andere SERV-commissies)

In de begrotingen 2020 tot en met 2022 focust de Vlaamse Regering qua nieuwe initiatieven in zeer hoge mate op de uitgaven: deze worden bijvoorbeeld versterkt via het relanceplan Vlaamse Veerkracht, beperkt via de aangekondigde uitgavennormering en getoetst op hun relevantie, efficiëntie en effectiviteit via uitgavendoorlichtingen (spending reviews) in het kader van de Vlaamse Brede Heroverweging. Analyses van ontvangstencategorieën zijn in deze analyses niet expliciet opgenomen, al komen via de uitgavendoorlichtingen fiscale ontvangsten indirect soms wel in beeld.

Met het oog op de gezondmaking van de Vlaamse overheidsfinanciën stelde de SERV in zijn begrotingsadvies 2021 dat een grondige evaluatie van zowel de ontvangsten- als uitgavenzijde van de Vlaamse begroting aan de orde is. De SERV zal daarom de komende jaren van deze legislatuur zelf een reeks rapporten uitwerken met als gemeenschappelijke noemer een analyse en mogelijke heroverweging van het Vlaamse fiscale beleid. Een eerste reeks van deelrapporten per samenhangende groep van fiscale maatregelen zal worden opgemaakt in de loop van 2022 en het voorjaar van 2023 (tegen begin of midden 2023), een afsluitend eindrapport na de zomer van 2023. Dat bevat naast een synthese van de deelrapporten een vooruitblik naar de beleidsprioriteiten voor de volgende legislatuur.

Staatshervorming (BFW)

BFO

De SERV brengt in het kader van het overleg over een mogelijke volgende staatshervorming (cf. supra) de financiering van gewesten als gemeenschappen via de Bijzondere Financieringswet (BFW) in kaart, inclusief de dynamiek van deze ontvangsten in de komende decennia. De SERV zal in het voorjaar 2022 een publicatie hierover op punt stellen, zodat deze gegevens ook voor derden toegankelijk worden. Volgende stappen zullen opnieuw gezet worden in opdracht van en overleg met het SERV-DB.

Adviesvragen en op te volgen thema's

BFO

De SERV zal zoals gebruikelijk adviesvragen van de bevoegde minister, de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement over het thema begroting en fiscaliteit behandelen, naast uiteraard het opvolgen van de beleidsontwikkelingen.

- Er zijn onder andere wijzigingen aan de *Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (VCO)* aangekondigd, bijvoorbeeld voor de zogenaamde aangepaste begroting 'light': bij de jaarlijkse aangepaste begroting wordt nog slechts een beperkt aantal wijzigingen (actualisering indexuitgaven, aanpassingen aan gerealiseerde ontvangsten ...) zonder nieuwe beleidsengagementen doorgevoerd. Daar staat tegenover dat het rapporteringsproces (BBT's) aanzienlijk vermindert, terwijl ook de parlementaire bespreking in tijd en complexiteit beperkter wordt.
- De aangekondigde hervorming van het *Europees begrotingskader* (Stabiliteits- en Groeipact SGP) tegen de zomer 2022 (in voege tegen 2023) zal een aanzienlijke impact hebben op het Vlaamse en Belgische begrotingsbeleid. Wanneer de impact van deze hervormingen duidelijk wordt, zal de SERV dit meer in detail bestuderen.
- Een opnieuw deels braakliggend terrein is het *Vlaamse schuldbeleid*. Vandaag is duidelijk dat de geldende Vlaamse schuldnormering achterhaald is door de budgettaire impact van de coronacrisis. De SERV zal onderzoeken op welke manier deze normering kan geactualiseerd worden, zonder andere beleidsprioriteiten (zoals een versterking van het investeringsbeleid) in vraag te stellen.

9. Internationaal

Vlaamse Strategische Autonomie

ECO + INT

In nasleep van zijn advies over de Vlaamse strategische autonomie van 2021 zal de SERV de aangekondigde beleidsinitiatieven vanuit Vlaanderen en de lopende analyses binnen het departement EWI en de FOD Economie opvolgen. Het thema zal ook zijn doorwerking kennen binnen andere thema's van het werkprogramma van de SERV.

Sociaal overleg internationaal uitdragen

INT

De SERV geldt op internationaal vlak als een goed voorbeeld van sociaal overleg en faciliteert in dat kader de internationale beleidsafstemming en benchmarking door actieve participatie in internationale netwerken en projecten. De SERV wil zich blijvend profileren en engageren in internationale projecten en partnerschappen vanuit de overtuiging dat internationale samenwerking en uitwisseling van knowhow cruciaal zijn.

Een betrouwbare partner in het internationale beleidsveld

Het streefdoel is om de belangrijke positie van de Vlaamse sociale partners als structurele partner binnen het Vlaamse internationale beleidsveld te versterken. De SERV ondersteunt het Vlaams buitenlands beleid en vindt een grotere betrokkenheid van Vlaanderen bij het maken van Europese en mondiale afspraken aangewezen. In zoverre de beslissingen van internationale fora een directe en wezenlijke invloed hebben op de sociaal-economische omgeving in Vlaanderen, beschouwt de SERV het als zijn kernopdracht zijn stem te laten gelden.

Binnen dat kader zal de SERV zijn internationale focus bij de dagelijkse advies- en overlegopdracht versterken, zijn monitoring van de internationale socio-economische ontwikkelingen als inspiratie voor het advieswerk verderzetten en de reflex tot terugkoppeling naar internationale aspecten, globalisering en het Europese en supranationale beleid behouden.

Als sociaal-economisch overlegorgaan houdt de SERV internationaal de vinger aan de pols van ontwikkelingen in het sociaal overleg en verzamelt de SERV actief informatie over gerelateerde buitenlandse en supranationale ontwikkelingen.

Opvolging internationale projecten en netwerken

- De SERV zal in 2022 in samenwerking met het ESF Vlaanderen verder deelnemen aan het transnationaal project 'DIALOG' en dit in het kader van toekomstige studiebezoeken en peer reviews.
- De SERV zal in 2022 verder optreden als actieve partner binnen het opgestarte IAO-project rond werkplekieren 'Apprenticeships development for universal lifelong learning and training (ADULT)'.
- De SERV legde de voorbije jaren contacten met de ambassades van Chili, Mexico en Ecuador om opportuniteiten te ontdekken voor samenwerking op vlak van het versterken van de sociale dialoog. Deze contacten worden verder opgevolgd.
- In 2022 wordt ook verder samengewerkt met o.a. de FOD BUZA rond de jaarlijkse internationale arbeidsconferentie van de IAO, de SER-Nederland en gelijkaardige zusterorganisaties binnen Europa, alsook met de andere regionale sociaal-economische raden in België

10. VESOC-overleg

De sociale partners vinden het erg belangrijk dat zij proactief worden betrokken bij de uittekening van het beleid en de regelgeving en bij de bijsturingen in het beleid. Het VESOC-overleg moet daartoe bijdragen en ook leiden tot VESOC-akkoorden. De sociale partners vragen dan ook voldoende ruimte voor het sociaal overleg en een sterk, volwaardig overleg in VESOC en in de VESOC-werkgroep als eerste forum van beleidsvoorbereiding, -bepaling en -evaluatie voor de sociaal-economische materies waarvoor Vlaanderen bevoegd is. De inhoudelijke agenda voor VESOC en voor de VESOC-werkgroep worden in overleg met de Vlaamse Regering vastgelegd.

Deel 2: Stichting Innovatie & Arbeid

De Stichting Innovatie & Arbeid maakt deel uit van de SERV en voert onderzoek uit in opdracht van en voor de Vlaamse sociale partners. De Stichting Innovatie & Arbeid werkt rond drie thematische clusters:

- arbeidsmarkt en innovatie in ondernemingen en organisaties
- werkbaar werk en langere loopbanen
- ondernemerschap, economie en innovatiebeleid.

De Stichting speelt daarbij in op de actuele arbeidsmarkt- en ondernemerscontext en de relevante beleidsthema's en dossiers: o.a de arbeidsmarktcrisis, telewerken, competentiebeleid en levenslang leren, inclusief ondernemen en werkbaar werk. Daarnaast zet de Stichting via de Ondernemingsenquête en de Werkbaarheidsmonitor ook in op terugkerende uitgebreide bevragingen om de vinger aan de pols te houden en de evolutie op langere termijn in kaart te brengen. De Stichting vertrekt in haar onderzoek vanuit een praktijkgerichte benadering en werkt complementair aan het beleidsgericht onderzoek dat in de SERV wordt uitgevoerd.

De Stichting hecht veel belang aan de valorisatie van haar onderzoek. Deze valorisatie bestaat uit het toeleveren van informatie relevant voor het SERV-overleg en uit het verspreiden van de onderzoeksresultaten via de partners op het veld om zo bij te dragen tot concrete toepassingen en nieuwe ontwikkelingen in de ondernemingen en organisaties en sectoren.

1. Onderzoeksprojecten

Ondernemingsenquête 2021

Timing: november 2020 - december 2022

Cluster arbeidsmarkt en innovatie in ondernemingen & cluster ondernemerschap

In 2021 is de achtste editie van de Ondernemingsenquête uitgevoerd. Er gebeurde een telefonische bevraging bij een representatief staal van ondernemingen en organisaties uit Vlaanderen en (Nederlandstalig) Brussel. De enquête meet de evolutie in de tijd van de competentiegerichtheid van ondernemingen en organisaties (indicator ICO 2020), de mate waarin en wijze waarop ondernemingen flexibele arbeid inzetten en de aanpassingen die ondernemingen hebben doorgevoerd ten gevolge van corona. Ze brengt de veerkracht en het aanpassingsvermogen van de ondernemingen en de rol van betrokkenheid van werknemers hierbij in kaart.

De dataverzameling voor de Ondernemingsenquête werd midden november 2021 afgerond. In totaal werden 1658 interviews afgenomen. De eerste publicatie is voorzien in maart 2022. De aard van de publicaties (rapporten, nota's, papers, artikels op de website, infographics ...), de thema's en de volgorde ervan zullen bepaald worden op basis van een eerste ruwe analyse van de inhoud. Er zal worden gekozen voor thema's die een actualiteitswaarde hebben en voor de meest geschikte wijze van publiceren om zo de resultaten sneller en toegankelijker te verspreiden en de impact van de Ondernemingsenquête te vergroten.

Onderzoek opgevolgd door de expertengroep van de Ondernemingsenquête en voor specifieke thema's door de betreffende SERV-commissies.

Onderzoek telewerk en inclusie

Timing: januari 2022 – maart 2022

Cluster arbeidsmarkt en innovatie in ondernemingen & cluster ondernemerschap

Door de coronapandemie en de genomen maatregelen hebben veel organisaties en ondernemingen in snel tempo ervaring opgedaan met telewerk. Op basis van bestaand onderzoek en cijfermateriaal brengen we kennis en inzichten over de impact van telewerk op inclusie in kaart. Aansluitend hierbij doet de Stichting een bevraging bij organisaties naar ervaringen rond telewerk en de impact op in/exclusie en hoe daar wordt mee omgegaan. De bedoeling is deze risico's onder de aandacht te brengen om zo gepaste maatregelen te nemen. De commissie Diversiteit volgt dit onderzoek van de StIA actief op. De resultaten zal de commissie Diversiteit vertalen in aanbevelingen. Dat kan binnen het voorziene advies op eigen initiatief over een inclusieve arbeidsmarkt – duurzame activering van kansengroepen of dat kan in de vorm van een afzonderlijk beknopt advies op eigen initiatief (cf. infra).

Onderzoek opgevolgd door de commissie Diversiteit

Anders organiseren 2.0

Timing: september 2021 – december 2022

Cluster arbeidsmarkt en innovatie in ondernemingen

Het ESF Agentschap Vlaanderen ontwikkelt een nieuwe aanpak voor het opvolgen en ondersteunen van ondernemingen bij projecten voor het verhogen van het leer- en aanpassingsvermogen van organisaties en het verbeteren van de werkbaarheid voor diens werknemers. De acties in de projecten gaan over het herinrichten van de organisatiestructuur en/of het aanpassen van de cultuur binnen de organisatie. De projecten hebben hiervoor eigen budgetten die zij vrij kunnen besteden volgens de regels beschreven in de oproepfiche en in overeenstemming met afspraken met de Raad Van Wijzen. Deze Raad Van Wijzen bestaat uit vertegenwoordigers van de verschillende benaderingen die het ESF relevant vindt voor het bereiken van een goede arbeidsorganisatie. De bedoeling is zowel de ondernemingen te begeleiden in hun projecten als het opdoen van kennis over hoe veranderingstrajecten het beste worden aangepakt en welke interventies tot resultaat leiden.

De Stichting voorziet in één van de vier leden van de Raad van Wijzen. Daarover is met het ESF-Agentschap een overeenkomst gesloten. Het project loopt nog tot einde 2022. Voor de Stichting betekent dit zowel een valorisatie van kennis als een gelegenheid om bij deze diepgaande begeleidingen kennis en inzicht te toetsen.

Er zal over het project gerapporteerd worden samen met het ESF.

Terugkoppeling projectresultaten naar de commissie Arbeidsmarkt

Vorbereitung Vlaamse Werkbaarheidsmonitor 2023

Timing: januari 2022 – december 2022

Cluster werkbaar werk

De volgende editie van de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor voor werknemers en zelfstandige ondernemers is gepland voor de eerste jaarthelft van 2023. Dit impliceert dat in de loop van 2022 een aantal inhoudelijke en technische voorbereidingen moeten worden uitgevoerd/afgerond. Hieronder vallen onder meer het finetunen van de vragenlijsten, de opmaak van het KSZ-aanvraagdossier (inclusief afspraken met RSZ/RSVZ), de afstemming met externe dienstverleners (licenties meetschalen VBBA met SKB-Amsterdam, selectie partner voor drukwerk en logistieke afhandeling van de enquêtecampagne in overleg met Smals, afspraken Bpost en 1700-Infolijn), de installatie en het operationeel krijgen van de nieuwe inleesapparatuur voor de automatische scanning van de vraagformulieren, de Teleform-opmaak van de vragenlijsten, het beheer van de subsidiedossier en de financiering van de meting.

Project opgevolgd door de commissie Arbeidsmarkt

Evaluatie sectorale werkbaarheidsmetingen

Timing: januari 2022 – februari 2022

Cluster werkbaar werk

In de loop van de 2021 werden bij wijze van pilootonderzoek in twee sectoren (voor de hout- en meubelindustrie – PC 126 en voor de bedienden van de internationale handel, het vervoer en de logistiek – PC 226) een werkbaarheidsmeting uitgevoerd bij een representatief staal van (in beide gevallen) 3000 werknemers. De ontwerprapporten werden inmiddels ter bespreking opgeleverd aan de sectorale sociale partners en worden eerstdaags gefinaliseerd en teruggekoppeld naar de SERV-partners.

Begin 2022 zal de Stichting – mede op basis van de insteek van de betrokken sectorale stakeholders – met de SERV-partners dit type van onderzoek evalueren (relevantie, bruikbaarheid, haalbaarheid) de eventuele uitrol van een bredere sectorale dienstverlening op het vlak van werkbaarheidsmetingen in de toekomst.

Project opgevolgd door de commissie Arbeidsmarkt

Analyses en publicaties op basis van de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor 2004 - 2019

Timing: januari 2022 – december 2022

Cluster werkbaar werk

Voor het werkprogramma 2022 staan een zevental rapporten op de agenda, met enerzijds de actualisering van een aantal themadossiers (3) en anderzijds een aantal verdiepende analyses (4).

➤ **Actualisering themadossiers**

Met het updaten van (een aantal resterende) themadossiers met de gegevens van de meest recente werkbaarheidsmeting 2019 speelt de Stichting in op een aantal gerichte vragen vanuit het veld en komt er een benchmarkpunt voor de vergelijking met de post-COVID-situatie op basis van de Werkbaarheidsmeting 2023:

- Starters/groeiërs/vrouwen bij de zelfstandig ondernemers in Vlaanderen
- Sleutelen aan werkbaar werk: kan de leidinggevende het verschil maken?
- Zetten lange pendeltijden een domper op de werkbaarheid?

➤ **Verdiepende analyses op basis van de databank Vlaamse Werkbaarheidsmonitor**

Doorheen de opeenvolgende werkbaarheidsmetingen is een rijke databank opgebouwd. Analyse op de gecumuleerde databank laten ons toe bijkomende inzichten te verwerven over een aantal aspecten van de werkbaarheidsproblematiek met een expliciete actualiteitswaarde. (burn-out-vraagstuk, werkdrukevolutie in functie van de (arbeidsmarkt)krapte, determinanten van langdurige arbeidsongeschiktheid, genderproblematiek op de arbeidsmarkt).

- Burn-outrisico's bij werknemers en zelfstandige ondernemers nader onderzocht
- Stilstaan bij de oplopende werkdruk: de vragenbatterij nader bekeken
- Focus op belastende fysieke arbeidsomstandigheden: een blijvend aandachtspunt in de kennis-economie?
- Werkbaar werk door een genderbril: vergelijkende analyse van de werkbaarheids-evolutie bij mannelijke en vrouwelijke werknemers.

N.a.v. de bespreking van de onderzoeksrapportering van hoger vermelde themadossiers en verdiepende analyses zal met de commissie arbeidsmarkt systematisch de mogelijkheid/opportunititeit van een adviesgerichte opvolging worden afgetoetst.

Onderzoek opgevolgd door de SERV-commissie Arbeidsmarkt

Behoeftes en noden van werkgevers en ondernemers op vlak van werkbaar werk

Timing: januari 2022 - augustus 2022

Cluster werkbaar werk & cluster arbeidsmarkt en innovatie in ondernemingen

Dit onderzoek geeft uitvoering aan een van de acties van het vernieuwde actieplan werkbaar werk en heeft als doel nog beter zicht te krijgen op de behoeftes en noden van werkgevers en ondernemers op vlak van werkbaar werk. In eerste instantie richt het onderzoek zich op werkstress, een van de vier aspecten van werkbaar werk.

We voorzien daarvoor een actualisering van het onderzoek naar werkstresspreventie van 2013.

Het eerste luik geeft een overzicht van de huidige situatie en bevat de meest recente cijfers uit de werkbaarheidsmonitor m.b.t. werkstress, een analyse van de Esener enquête van OSHA, een bespreking van de wetgeving en een beknopte literatuurstudie.

Het tweede luik bevat de bevindingen uit een reeks gesprekken met werkgevers en ondernemers en met experts.

We doen diepte-interviews bij een tiental bedrijven over de manier waarop zij omgaan met werkstress en werkstresspreventie op de werkvloer. Waar lopen ze precies tegenaan bij het aan de slag gaan rond werkstress? Waarom is wat vooropgesteld was bij de uitvoering van acties rond werkstress uiteindelijk toch niet gelukt?

We bevragen een vijftal experts of 'bevoorrechte getuigen' (bijvoorbeeld preventieadviseurs, consultants, medewerkers ESF...) over hoe ze de werking in de voorbije jaren hebben zien veranderen. Wat zijn de voornaamste praktijken vandaag, wat werkt en wat niet?

Onderzoek opgevolgd door een (samen te stellen) expertengroep

Competentieportfolio & managementcompetenties van zelfstandige ondernemers

Timing: mei 2021 – februari 2022

Cluster ondernemerschap

Dit onderzoeksproject start met de opmaak van een geactualiseerd rapport over de competentieportfolio van de zelfstandige ondernemers op basis van de Werkbaarheidsmonitor 2019. Kwantitatieve bevindingen inzake opleiding, bijscholing, leermogelijkheden, technische en managementcompetenties komen daarbij aan bod. Aansluitend wordt gekeken naar het profiel van deze zelfstandige ondernemers en het verband met een aantal kenmerken van het ondernemerschap, zoals bevraagd in de Vlaamse werkbaarheidsmonitor. Er wordt tot slot specifiek ingezoomd op de resultaten voor managementcompetenties. Relevante achtergrondinformatie wordt daarbij in kaart gebracht aan de hand van literatuur en gesprekken.

Onderzoek opgevolgd door de commissie Economie

Werknemerschap deel I: jongeren

Timing: september 2021 – mei 2022

Cluster ondernemerschap & cluster werkbaar werk

De structurele schaarste op de arbeidsmarkt maakt het aantrekken én behouden van talent een uitdaging. Welke elementen in de relatie tussen werknemer en werkgever zorgen voor duurzaam wederzijds engagement waarbij zowel organisatie als medewerkers in hun groei worden versterkt? Deze vraag onderzoeken we eerst vanuit de groep van jonge werknemers (onderzoeksvoorstel goedgekeurd en opgestart in 2021). Er bestaat ruim onderzoek over jongeren en kansen op werk, maar er is nog weinig onderzoek voorhanden naar wat jongeren ervaren en nodig hebben op de werkvloer, vooral in hun eerste werkjaren. Voor dit onderzoek worden jonge werknemers geïnterviewd over hun ervaringen als 'young professional', inspirerende bedrijfspraktijken verzameld en ook experts bevraged via een focusgroep. Dit biedt inzichten die zowel jongeren, werkgevers als intermediairen zullen ondersteunen in hun strategie met het oog op duurzaam werk. In 2022 wordt dit onderzoek verder uitgerold. Het eindrapport wordt verwacht in april/mei.

Onderzoek opgevolgd door de commissie Horizontaal Beleid

Werknemerschap deel II: loopbaanontwikkeling op de werkvloer

Timing: september 2022 – mei 2023

Cluster ondernemerschap & cluster arbeidsmarkt en innovatie in ondernemingen

Bovenstaande vraag wordt in deel II onderzocht vanuit de invalshoek van loopbaanontwikkeling op de werkvloer, als element in de directe relatie tussen werkgever en werknemer. Onder invloed van de veranderingen op de arbeidsmarkt, vooral op vlak van technologie, wijzigen jobs en competenties immers in snel tempo. Loopbanen zijn geen lineaire trajecten meer waarbij op specifieke transitie momenten wordt stilgestaan en bijgestuurd, vaak buiten de werkvloer met een externe coach. Om vandaag met de snelle veranderingen om te kunnen gaan, is loopbaanontwikkeling op de werkvloer, als onderwerp van gesprek tussen werkgever en werknemer, geen nice-to-have meer. Medewerkers laten meegroeien met de ontwikkelingen van de organisatie en zorgen voor continue afstemming tussen persoonlijke (loopbaan)doelen en organisatiedoelen lijken sleutelementen voor een duurzame werkrelatie. In dit onderzoek gaan we op zoek naar inspirerende praktijken (programma's, tools, strategieën) in organisaties om enkele kernprincipes te distilleren en aanbevelingen (aan overheid, sociale partners ...) te formuleren.

Onderzoek opgevolgd door de cCommissie Horizontaal Beleid - de commissie Arbeidsmarkt wordt op de hoogte gehouden

Onderzoek inclusief ondernemen i.s.m. sectoren

Timing: mei 2022 – december 2022

Cluster ondernemerschap

De krapte op de arbeidsmarkt noopt ons op een andere, meer inclusieve manier te ondernemen om zo alle onbewuste mechanismen van uitsluiting weg te werken. In de complexiteit van de arbeidsmarkt vandaag zullen werkgevers ook verder moeten kijken dan de klassieke vijvers om talent te vinden en nieuw arbeidspotentieel aan te boren. Hoe kunnen we op de meest inclusieve manier talent aantrekken, aanwerven en gemotiveerd laten meegroeien met de organisatie? Inclusief ondernemen vertrekt van enkele generieke basisprincipes, maar er is geen one-size-fits-all handleiding die voor elke werkgever geldt. Rekening houdend met de realiteit en eigenheden van elke sector zal een beleid op maat nodig zijn. In het kader van de addenda non-discriminatie en inclusie van de sectorconvenanten wordt daarom een onderzoek uitgevoerd in samenwerking met de intersectorale adviseur non-discriminatie en inclusie en de sectorconsulenten. Specifiek zal de Stichting samen met de sectorconsulenten en per sector organisaties bevragen naar noden, behoeften en inspirerende praktijken rond inclusief ondernemen. Hierdoor bekomen we bottom-up en per sector actuele inzichten rond wat er leeft rond dit thema. Deze input dient om de actieplannen in het kader van sectorconvenanten op een relevante en realistische manier vorm te geven alsook om bredere inzichten te verwerven rond inclusief ondernemen. De output wordt dus zowel 'intern' gebruikt door de sectorconsulenten maar zal in de vorm van een onderzoeksrapport ook breder dienen om aanbevelingen te formuleren naar overheid, sociale partners en andere arbeidsmarktactoren.

De Commissie Diversiteit volgt de uitrol van de addenda non-discriminatie en inclusie in de sectoren op en zal ook actief bijdragen aan dit onderzoek van de Stichting. De onderzoeksresultaten

kunnen tevens inspiratie bieden voor een aantal beleidsaanbevelingen vanuit de Commissie Diversiteit.

Onderzoek opgevolgd door een (samen te stellen) expertengroep

Onderzoek freelancers in Vlaanderen

Timing: maart 2022 – december 2022

Cluster ondernemerschap & cluster arbeidsmarkt en innovatie in ondernemingen

Het eerste SERV-rapport over freelancers in Vlaanderen is vijf jaar oud. Freelancers verstrekken diensten aan ondernemingen als zelfstandige zonder personeel op tijdelijke- of projectbasis. Het thema blijft actueel, zowel in de bedrijfspraktijk als bij de sociale partners. Mede door de corona context en als antwoord op de arbeidsmarktkrapte, wordt dit bedrijfsmodel meer structureel ingezet, met impact op de arbeidsmarktpositie van freelancers. Het is tijd voor een update, zowel kwantitatief als kwalitatief.

De update gebeurt in lijn met het eerste rapport, aan de hand van geselecteerde statistieken van de FOD Economie. We putten daarnaast uit de gegevens van de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor waarin ook de zelfstandigen zonder personeel (zzp) worden bevraagd. Indien beschikbaar wordt aangeknoopt met de informatie uit de Ondernemingsenquête editie 2021 met betrekking tot de inzet van flexibele statuten in de ondernemingen.

Ook de achtergrondinformatie over goed opdrachtgeverschap wordt geactualiseerd.

Het onderzoek kan een aanzet bieden voor de sociale partners om binnen de SERV de vinger aan de pols te houden en verdere initiatieven te nemen.

Onderzoek opgevolgd door een (samen te stellen) expertengroep

2. Valorisatie-activiteiten

De Stichting Innovatie & Arbeid hecht veel belang aan een brede valorisatie van haar onderzoek. Het onderzoek wordt immers opgezet om tot concrete resultaten en toepassingen in het bedrijfsleven en op de werkvloer te kunnen bijdragen. De onderzoeksresultaten worden op een zo ruim mogelijke en praktische wijze ten dienste gesteld van sociale partners en andere belanghebbenden.

Laagdrempelig universeel kader werkbaar werk

Naar aanleiding van het vernieuwde actieplan wordt het bestaand kader van werkbaar werk met thematische opbouw, op basis van het opgebouwd onderzoek en de bestaande expertise, verder geconcretiseerd en in beeld gebracht. Dit kader geeft de mechanismen van werkbaar werk weer en de verschillende domeinen die de werkbaarheid beïnvloeden en waarbinnen men gericht

acties kan ondernemen om werk werkbaarder te maken. Het schema bevat eenvoudige, laagdrempelige taal op maat van de doelgroep en er is een koppeling naar de Vlaamse ondersteuningsmaatregelen. Dit beeld wordt gecommuniceerd naar ondernemingen en relevante intermediairs. De uitwerking en de communicatie gebeurt door de Stichting in samenwerking met SERV-studiedienst, de Vlaamse sociale partners, het departement ESF-WSE en de sectorconsulenten.

Website werkbaarwerk.be

De website www.werkbaarwerk.be en de deelwebsite www.werkbaarwerk.be/telewerken zullen verder worden aangevuld en geactualiseerd. We verrijkten in 2021 www.werkbaarwerk.be ook met de getuigenisfilmpjes van ondernemingen en de masterclasses over werkbaar werk werkt die in het kader van het project 'Brug naar het werkveld' werden gemaakt.

We houden het luik werkbaarwerk.be/telewerken up-to-date. Samen met de intersectorale adviseurs zoeken we naar recente getuigenissen van ondernemingen over telewerkbeleid die de website kunnen verrijken. We promoten actief de gesprekskaart over telewerken die we samen met de sectoren ontwikkelden. In kader van het vernieuwde actieplan werkbaar werk staat duurzaam telewerken geformuleerd als een van de acties. De Stichting volgt hierbij de projectoproep 'Vitaal en gezond telewerken' van het Vlaams Instituut Gezond Leven vzw actief op via de stuurgroep.

Samen met Vlaams Instituut Gezond Leven vzw werken we ook een luik uit op de website waar meer aandacht is voor gezondheid.

Met het ESF en het departement Werk en Sociale Economie werken we samen aan het verder ontsluiten van goede voorbeelden over werkbaar werk en innovatieve arbeidsorganisatie.

Het thema inclusie wordt explicieter opgenomen op de website werkbaar werk. Een bijkomend luik rond inclusieve werkvloer en werkbaar werk wordt uitgewerkt. Hiernaast screenen we de huidige pagina's en voegen we tools en/of verwijzingen die verwant zijn met de huidige inhoud en aanzetten tot inclusie toe waar nuttig.

• Gebruikersonderzoek

In het kader van de uitwerking van een actie van het vernieuwde actieplan werkbaar werk zal er onderzocht worden welke verdere aanpassingen aan de website als referentiewebsite voor werkbaar werk in Vlaanderen nuttig zijn. Een externe expert in strategisch webdesign zal hiertoe een gebruikersonderzoek uitvoeren. Hierbij willen we o.a. een beter zicht krijgen op welke elementen op de website (bv. inhoudelijke thema's, doorverwijzingen) vandaag onvoldoende ontsloten of uitgewerkt zijn en hoe deze zichtbaarder en toegankelijker kunnen worden gemaakt voor de verschillende doelgroepen. Voor zover mogelijk gaan we na in welke mate en op welke wijze de doelgroepen de weg naar de website vinden en ondernemen hiervoor de nodige acties. De Stichting trekt deze actie en stemt de inhoud af met het departement WSE.

- **Promoten z-card werkbaar werk**

De z-card werkbaar werk geeft visueel aan hoe je aan de slag kan rond werkbaar werk in een onderneming of organisatie. We verdeelden de z-card al in een gedrukte versie en promoten hem sinds 2021 ook actief via de website werkbaarwerk.be. Mensen die de z-card al kennen, geven aan deze kaart een erg handige tool te vinden. In 2021 lieten we een herdruk maken.

Uitwerken van een vormingspakket 'Nieuwe tijden, nieuwe bedrijven?'

We maken werk van een vernieuwd vormingspakket over de veranderingen van het businessmodel van ondernemingen, de organisatie van de arbeid, kwaliteit van het werk en het HR-beleid.

Naast een kort historisch luik verwerken we vooral eigen onderzoeksmateriaal over digitalisering, flexibiliteit, het nieuwe werken en werkbaar werk. Veel aandacht zal gaan naar materiaal dat we uit de meest recente Ondernemingsenquête kunnen halen (editie 2021) en de Werkbaarheidsmonitor. Ook materiaal uit het project werknemerschap en loopbaanontwikkeling zullen we in het pakket verwerken.

Events en webinars

We plannen meerdere webinars of fysieke bijeenkomsten over thema's die actueel en relevant zijn.

Zuurstofdag

Voor de vormingsmedewerkers en diversiteitsconsulenten organiseren we in december jaarlijks een Zuurstofdag. Doel van zo'n dag is om hen nieuw onderzoeks- en vormingsmateriaal aan te reiken en hierover met de deelnemers in dialoog te gaan. In 2020 hebben we wegens corona de vormingswerkers en diversiteitsconsulenten via een nieuwsbrief geïnformeerd over nieuwe onderzoeksresultaten en vormingsmateriaal. Ook in 2021 zullen we op die manier werken. In 2022 willen we weer een live versie van de Zuurstofdag houden.

Ondernemingsenquête

We plannen een event naar aanleiding van de resultaten van de Ondernemingsenquête. We willen op dit event focussen op ondernemen en (zelfstandige) ondernemers. Daarbij kunnen de belangrijkste resultaten van de Ondernemingsenquête aan bod komen, aangevuld met materiaal uit het onderzoek rond het competentieportfolio van zelfstandige ondernemers, het onderzoek rond ondernemerschap in de kinderopvang maar ook het onderzoek rond werknemerschap en loopbanen. Voor dit event zien we een doelpubliek van sociale partners, beleid, ondernemers en consulenten.

Netwerkmoment intermediairs

In het kader van het vernieuwd actieplan werkbaar werk wordt er aan intermediairs (sociale secretariaten, preventiediensten, HR-diensten, sociale verzekeringsfondsen en sectorconsulenten) gevraagd een actievere rol op te nemen in het verspreiden van informatie over werkbaar werk naar ondernemingen, werkgevers en zelfstandigen informatie toe. Ter ondersteuning zal hen een

ondersteunend communicatiepakket, informatie over de website werkbaar werk en bestaande Vlaamse ondersteuningsmaatregelen bezorgd worden. Hiernaast zal een netwerkmoment met deze intermediairs georganiseerd worden om informatie over werkbaar werk aan te reiken en te delen, ervaringen uit te wisselen, vragen te stellen en te inspireren. Voor de sectorconsulenten worden specifieke acties opgezet. Deze activiteit wordt gezamenlijk opgenomen door de intersectorale adviseur WW en de Stichting, in dialoog met het departement WSE.

Netwerkmomenten preventiediensten

Op een aantal netwerkmomenten bij Prebes (o.a. Prenne-event) zullen een aantal sessies rond werkbaar werk georganiseerd worden. Het bereik van Prebes bedraagt ongeveer 7.000 leden. We brengen hierbij de resultaten van de werkbaarheidsmonitor in het algemeen onder de aandacht. Hiernaast wordt er informatie voorzien over de financiële ondersteuning van werkbaar werk (werkbaarheidscheques, verhoging kmo-P). Bijkomend zal er een artikel geschreven worden in het ledenblad van Prebes 'Veiligheidsnieuws'. Voor de uitwerking van de sessies rond de financiële ondersteuning zal er samengewerkt worden met het departement WSE.

Valorisatie gegevens werkbaarheidsmonitor

Op vraag van derden (parlementaire vragen, onderzoekers, journalisten, studenten ...) en van de sociale partners leveren we ook in 2022 gegevens op maat, op basis van de Werkbaarheidsmonitor en ander onderzoek. Hoe je een aanvraag doet vind je op <https://www.werkbaarwerk.be/werkbaarwerk/pagina/aanvraag-data-onderzoek>.

De databank van de Werkbaarheidsmonitor (microdata) en andere onderzoek data (zoals de ondernemingsenquête) worden beschikbaar gesteld voor andere onderzoeksinstituten en onderzoekers. Een overzicht van dat onderzoek door derden op de databank van de Werkbaarheidsmonitor wordt gepubliceerd op <https://www.serv.be/stichting/pagina/wetenschappelijk-onderzoek-derden-basis-werkbaarheidsmonitor>.

Deel 3: Intersectorale werking

1. Achtergrond

Sinds 1 januari 2021 worden drie intersectorale adviseurs tewerkgesteld bij de SERV om de intersectorale werking tussen de sectoren met een sectorconvenant te bewerkstelligen. De intersectorale adviseurs hebben als focus:

- non-discriminatie en Inclusie;
- werkbaar werk en jobmobiliteit;
- levenslang leren en competenties.

Deze focus vertaalt zich ook in de verschillende doelstellingen en acties. De doelstellingen worden gerealiseerd via maatwerk, projectmatige aanpak en met het accent op ruimte voor leren en experimenteren.

2. Doelstellingen intersectorale werking

De doelstelling van de intersectorale werking is: 'Sectoren versterken door de intersectorale samenwerking te vergroten.' Via volgende subdoelstellingen werken we gefaseerd richting de hoofddoelstelling:

1. Sectoren zijn goed en tijdig geïnformeerd
 - Overzicht (inter-)sectorale initiatieven
 - Digitaal platform
2. Sectoren worden geïnspireerd en ondernemen gezamenlijk actie
 - Goede voorbeelden
 - Onderzoek & expertise
 - Opportuniteiten tot samenwerking rond verschillende thema's
3. Sectoren vinden, informeren en wisselen ervaringen uit met elkaar
 - Lerende netwerken
 - Uitwisseling op basis van noden en opportuniteiten
 - Nauw netwerk van sectorconsulenten
4. Sectoren initiëren samen projecten
 - Traject rond discriminatie
 - Intersectorale projecten op basis van noden en opportuniteiten
5. De intersectorale werking slaat bruggen en vertaalt de stem van sectoren richting stakeholders en partners en vice versa
 - Brugfunctie richting DWSE en vice versa
 - De intersectorale werking vertaalt de intersectorale stem van sectoren.

De primaire doelgroep van deze werking is de sectoren. Om deze doelstellingen te bereiken wordt nauw samengewerkt met VDAB, DWSE, ESF, de studiedienst van de SERV en met Stichting Innovatie en Arbeid.

3. Werking in opstart

In 2022 wordt verder gebouwd op de initiatieven die genomen werden in het opstartjaar en wordt waar nodig bijgestuurd.

Thema's non-discriminatie & inclusie

Lerend netwerk non-discriminatie & inclusie

Sectoren ontwikkelen in de schoot van dit lerend netwerk en samen met externe partners intersectorale initiatieven die inclusief ondernemen ondersteunen. Dit gaat in 2022 onder andere over sensibiliserende initiatieven zoals het verspreiden van videotasers, fiches en posters en anderzijds de organisatie van infosessies, opleidingen en events in het kader van non-discriminatie en inclusie.

Traject nulmeting

De begeleidingsgroep waarbinnen sectoren worden bijgestaan om discriminatie te monitoren wordt gecontinueerd. Binnen de begeleidingsgroep vormt de SERV het eerste aanspreekpunt en worden sectorale vragen opgevolgd. In 2022 wordt verder ingezet in op het faciliteren van kennisuitwisseling tussen sectoren bij de uitvoering van een nulmeting en risicoanalyse. Bijkomend voorzien we inspiratie en advies bij de ontwikkeling van actieplannen, onder meer vanuit de studie inclusief ondernemen in samenwerking met de Stichting Innovatie & Arbeid en de Commissie Diversiteit.

Thema's levenslang leren & competenties

Lerend netwerk STEM

Om collegiaal leren verder te bevorderen wordt het lerende netwerk STEM verder ondersteund. De conclusies of projecten die uit deze vergadering voortvloeien faciliteren de adviseurs en worden opengesteld voor alle geïnteresseerde sectoren.

Vorbereiding project competentiechecks

In 2021 werd al een start gemaakt met de voorbereiding van het project competentiechecks. Deze voorbereidingen worden verder gezet in 2022.

Thema's werkbaar werk & jobmobiliteit

Lerende netwerken werkbaar werk

De doelstelling van dit lerend netwerk is van elkaar te leren rond het thema werkbaar werk door ervaringen en goede praktijken uit te wisselen. In 2021 ging reeds een eerste lerend netwerk door rond werkbaar werk. Dit initiatief wordt in 2022 hernomen.

Duurzaam telewerken

In opvolging van een vorming duurzaam telewerken in 2021, wordt in samenwerking met Stichting Innovatie & Arbeid een instrument ontwikkeld en ter beschikking gesteld van de sectoren om bedrijven te ondersteunen bij het inrichten van een duurzaam telewerkbeleid. Dit instrument wordt in 2022 verspreid.

Bekendmaking project transitiepunten

Het project rond loopbaantransities met krimp- en groeisectoren verder onder de aandacht brengen en mogelijkheden tot intersectorale samenwerking verkennen.

Generieke initiatieven

Overzicht van (inter-)sectorale initiatieven

Een overzicht van de thema's, activiteiten, lerende netwerken, etc. kan nuttig zijn, zodat dwarsverbanden gelegd kunnen worden. Dit overzicht behelst thema's die de sectoren behartigen en waarin mogelijke overeenkomsten gevonden kunnen worden. De sectoren en eventueel DWSE kunnen hierbij hun activiteiten toevoegen zodat deze up-to-date en relevant blijft. Op basis van dit overzicht kunnen contacten gelegd worden en/of wordt gepolst naar interesse tot uitwisseling.

Digitaal platform

In 2021 wordt samen met de sectoren een online platform gericht naar sectorconsulenten getest, waar nieuwsberichten en documentatie over de intersectorale werking worden verzameld en kan geraadpleegd worden. Op basis van de evaluatie van deze testfase zal een platform gekozen en uitgebouwd worden.

Onthaaldag startende sectorconsulenten

In 2021 werd een onthaaldag voor startende sectorconsulenten ingericht in samenwerking met DWSE. Deze onthaaldag werd positief geëvalueerd en zal hernomen worden in 2022.

Consulentendagen

Op beide momenten staan zowel informele ervaringsuitwisseling centraal als thematische onderwerpen die aangeboden worden door externe deskundigen.

Deel 4: Autonome commissies

1. Commissie Diversiteit

De Commissie Diversiteit bij de SERV behandelt de evenredige vertegenwoordiging van kansengroepen in het sociaal-economische leven. De sociale partners, het Gebruikersoverleg Handicap en Arbeid en LEVL formuleren er samen adviezen over evenredige arbeidsdeelname, diversiteit & inclusie en gelijke behandeling.

Het werkprogramma 2022 van de Commissie Diversiteit bevat een overzicht van de te verwachten adviesvragen, de geplande adviezen op eigen initiatief en de initiatieven rond opvolging van eerdere adviezen, onderzoeken en voorziene samenwerking met o.a. de StIA. De commissie voorziet ook enige ad hoc ruimte om met een advies op eigen initiatief in te kunnen inspelen op de actualiteit.

Bij relevante adviesvragen die binnen de commissie Arbeidsmarkt en commissie Onderwijs van de SERV worden behandeld kunnen insteken vanuit de kansengroepen vertegenwoordigd binnen de Commissie Diversiteit worden voorzien.

Adviezen op vraag

De Commissie zal advies uitbrengen over het:

- Oprichtingsdecreet Vlaams mensenrechteninstituut
- Gelijkekansen- en diversiteitsplan 2023 Vlaamse overheid

Adviezen op eigen initiatief

De coronapandemie en de genomen maatregelen hebben een belangrijke en ongelijke impact op de arbeidsmarktpositie van personen met een migratieachtergrond en personen met een arbeidsbeperking. Dat bleek ook uit beschikbare cijfers en onderzoek die de commissie begin 2021 samenbracht. De commissie riep op om werk te maken van een inclusieve relance die alle talenten waardeert en volop in te zetten op diversiteit en inclusie op basis van wetenschappelijk onderbouwd beleid. In 2022 diept de commissie dit verder uit in twee adviezen op eigen initiatief gericht op een inclusieve Vlaamse arbeidsmarkt:

Advies een inclusieve Vlaamse arbeidsmarkt – duurzame activering van kansengroepen

Met de focus op duurzame inclusieve groei en gezien de huidige krapte op de arbeidsmarkt richt de commissie zich op prioritaire aanbevelingen voor een duurzame activering van kansengroepen en de aanpak van structurele drempels op de Vlaamse arbeidsmarkt. Ook aanbevelingen

rond telewerk en de impact op inclusie kunnen hierin een plaats krijgen (zie onderdeel 3, 'telewerk en inclusie').

Advies een inclusieve Vlaamse arbeidsmarkt – jongeren uit de kansengroepen

In dit advies op eigen initiatief focust de commissie specifiek op de impact van de coronapandemie en genomen maatregelen op de arbeidsmarktpositie van jongeren met een migratieachtergrond en jongeren met een arbeidsbeperking. Eerdere studies leerden dat deze jongeren in Vlaanderen sterk vertegenwoordigd zijn in de jongerenwerkloosheid en onder de NEET-jongeren. De commissie brengt beschikbare cijfers, kennis en onderzoek samen en focust op prioritaire aanbevelingen gericht op een inclusief beleid ten aanzien van jongerenwerkloosheid, NEET-jongeren en de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt.

Opvolging adviezen, overleg en onderzoek

- **Aansluiting inburgering-arbeidsmarkt.** Op 1 januari 2022 treedt het nieuwe inburgeringsdecreet in werking. Het luik aansluiting inburgering-arbeidsmarkt brengt daarbij belangrijke uitdagingen voor de VDAB en de samenwerking tussen de betrokken stakeholders met zich mee. De commissie volgt actief op hoe de VDAB inburgeraars actief en op maat gaat begeleiden en hoe dit in nauwe samenwerking met alle betrokken instanties vorm krijgt. De commissie voorziet in eerste instantie een aantal toelichtingen hierover tijdens commissievergaderingen. Dit kan aanleiding geven tot bijkomende aanbevelingen.
- **Actielijst migratieachtergrond.** In de actielijst migratieachtergrond (2019) formuleerde de commissie 60 acties gericht op het duurzaam verhogen van de participatie van personen met een migratieachtergrond op de Vlaamse arbeidsmarkt. Vlaanderen kent immers al jarenlang een grote etnische kloof inzake werkzaamheidsgraad. De Vlaamse Regering engageerde zich in het Vesoc-akkoord Alle Hens Aan Dek om met de SERV in dialoog te gaan over deze acties. In december 2021 agendeerde de commissie een aantal prioriteiten uit deze actielijst op de Vesoc-werkgroep en zal dat in 2022 op regelmatige basis doen.
- **Actielijst arbeidsbeperking 2030.** De werkzaamheids- en werkbaarheidsgraad van personen met een arbeidsbeperking ligt in Vlaanderen al jaren erg laag en kent een grote kloof met personen zonder arbeidsbeperking. De commissie concretiseerde het duurzaam verbeteren van de arbeidsmarktpositie van personen met een arbeidsbeperking in een lijst van acties (2021). In 2022 zal de commissie op regelmatige basis een aantal prioriteiten uit de actielijst arbeidsbeperking 2030 op de Vesoc-werkgroep voorleggen.
- **Erkenning van buitenlandse diploma's.** Omdat nieuwkomers nog te vaak niet op niveau tewerkgesteld zijn, formuleerde de Commissie Diversiteit samen met de Adviescommissie Economische Migratie aanbevelingen gericht op een meer toegankelijke en efficiënte erkenning van buitenlandse diploma's (2020). Vanuit een focus op duurzame inclusieve groei en gezien de huidige krapte op de arbeidsmarkt brengt de commissie deze aanbevelingen in 2022 op relevante momenten opnieuw onder de aandacht.
- **Addenda non-discriminatie en inclusie in de sectoren.** In 2022 blijft de commissie de uitrol van de addenda non-discriminatie en inclusie in de sectoren opvolgen en organiseert hierover

regelmatig een uitwisseling met de intersectorale adviseur non-discriminatie en inclusie tijdens de commissievergaderingen. De commissie zal ook actief bijdragen aan het onderzoek van de StIA naar inclusief ondernemen in samenwerking met sectoren. De StIA gaat in dat onderzoek samen met de sectorconsulenten per sector zoeken naar noden, behoeften en inspirerende praktijken rond inclusief ondernemen, door organisaties rechtstreeks te bevragen. Deze input dient om de actieplannen binnen de sectorconvenanten op een relevante en realistische manier vorm te geven, om bredere inzichten te verwerven rond inclusief ondernemen en kan ook inspiratie bieden voor een aantal beleidsaanbevelingen vanuit de Commissie Diversiteit.

- **Telewerk en inclusie.** Door de coronapandemie en de genomen maatregelen hebben veel organisaties en ondernemingen in snel tempo ervaring opgedaan met telewerk. Op basis van bestaand onderzoek en cijfermateriaal brengen we kennis en inzichten over de impact van telewerk op inclusie in kaart. Aansluitend hierbij doet de StIA een bevraging bij organisaties naar ervaringen rond telewerk en de impact op in/exclusie en hoe daar wordt mee omgegaan. De commissie volgt dit onderzoek van de StIA actief op. De resultaten zal de commissie vertalen in aanbevelingen hetzij binnen het voorziene advies op eigen initiatief een inclusieve arbeidsmarkt – duurzame activering van kansengroepen (zie onderdeel 2), hetzij in de vorm van een afzonderlijk beknopt advies op eigen initiatief.
- **Horizontaal gelijkekansen- en integratiebeleidsplan.** Het doelstellingenkader Horizontaal Integratie en Gelijke Kansen Beleidsplan 2020-2024 vormt het kader voor elke Vlaamse minister om werk te maken van gelijke kansen en integratie binnen het eigen beleidsdomein, als ook voor de bijkomende acties binnen het horizontaal integratie- en gelijkekansenbeleidsplan. Vanaf 2022 zullen lokale besturen kunnen intekenen om een aantal acties lokaal mee vorm te geven. In 2022 volgt de commissie het horizontaal plan actief verder op.

Insteken bij adviezen van de commissie arbeidsmarkt en commissie onderwijs

Bij relevante adviesvragen binnen de commissie arbeidsmarkt en/of de commissie onderwijs kan er een insteek worden voorzien vanuit de kansengroepen vertegenwoordigd binnen de Commissie Diversiteit. Zo zal het Gebruikersoverleg Handicap & Arbeid zal in 2022 insteeken leveren bij advisering in het kader van de uitvoeringsbesluiten bij het Individueel Maatwerk.

2. Commissie Sociale Economie

In de Commissie Sociale Economie vindt overleg plaats over bestaand of toekomstig beleid op het vlak van sociale economie. De Commissie Sociale Economie bestaat uit vertegenwoordigers van de sociale economie-ondernemingen, vertegenwoordigers van de representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties vertegenwoordigd in de SERV, alsook onafhankelijke deskundigen en vertegenwoordigers van het Departement Werk en Sociale Economie.

Dit werkprogramma bevat een overzicht van de te verwachten dossiers rond sociale economie op de beleidsagenda, geplande dossiers op eigen initiatief en op te volgen thema's. De commissie voorziet ook enige ad hoc ruimte om in te kunnen spelen op de actualiteit. Bij relevante adviesvragen die binnen andere SERV-commissies worden behandeld kunnen insteken vanuit de sectorale partners vertegenwoordigd binnen de commissie worden voorzien.

Prioritaire dossiers op de beleidsagenda

Uitrol individueel maatwerk

Er wordt gewerkt aan een BVR individueel maatwerk waarover de SERV om advies zal worden gevraagd.

Op te volgen dossiers

Regierol sociale economie

De regierol sociale economie zal worden hervormd. De Commissie Sociale Economie zal hierover reflecteren.

Wijziging werk- en zorgtrajecten

De Commissie Sociale Economie zal een wijziging van de werk- en zorgtrajecten verder opvolgen.

Alle Hens aan Dek

De Commissie Sociale Economie volgt de verschillende oproepen omtrent innovatie en strategische investeringssteun.

Insteken bij relevante adviezen van andere commissies binnen de SERV

De Commissie Sociale Economie zal bij relevante adviesvragen in overleg gaan met andere SERV-commissies en eventueel (sectorale) insteken aanleveren.

3. Adviescommissie Economische Migratie

In het bipartite akkoord tussen de sociale partners dat een antwoord wil bieden op de krapte op de arbeidsmarkt en een duurzame, inclusieve tewerkstelling te realiseren (cf. supra), wordt ook ingegaan op economische migratie. De adviescommissie Economische Migratie zal meewerken aan uitvoering daarvan.

Opvolging uitrol welkomstbeleid

De adviescommissie zal de uitrol van het nieuwe welkomstbeleid opvolgen onder andere met een hoorzitting met FIT.

Opvolging uitrol beroepskaarten

De adviescommissie zal de uitrol van het nieuwe beleid omtrent zelfstandige derdelanders opvolgen.

Opvolging federaal en Europees beleid

De adviescommissie zal de implementatie van verschillende richtlijnen zoals deze omtrent studenten en deze omtrent ICT opvolgen, net als de aanpassing van verschillende richtlijnen zoals deze omtrent detachering en deze omtrent de gecombineerde vergunning.

Bijlage

Taken en opdrachten van de SERV

De SERV is volgens het SERV-decreet³ het orgaan waarbinnen het **sociaal-economische overleg** plaatsvindt tussen de representatieve organisaties van de werknemers, de werkgevers, de middenstand en de landbouw.

De SERV functioneert volgens het SERV-decreet tevens als **strategische adviesraad** (SAR) voor de beleidsdomeinen en beleidsvelden:

- Algemeen Regeringsbeleid
- Gelijkekansen- en integratiebeleid
- Werk
- Sociale Economie
- Economie
- Energie

De SERV heeft een ruime adviesbevoegdheid op deze terreinen. Bovendien is de Vlaamse Regering verplicht de SERV om advies te vragen over voorontwerpen van decreet op deze terreinen en over strategische uitvoeringsbesluiten (basisuitvoeringsbesluiten).

Voor het beleidsdomein "Financiën en Begroting" is de SERV geen SAR, maar is de advisering over het begrotingsbeleid van de Vlaamse gemeenschap een expliciete **decretale opdracht** van de SERV.

Vanuit zijn **overlegfunctie** is de SERV er bovendien toe gehouden om met bijzondere aandacht voor de sociaal-economische dimensie de overige beleidsdomeinen op te volgen. Het SERV-decreet verplicht de Vlaamse Regering overigens om het standpunt van de SERV te vragen over

1. alle voorontwerpen van decreet die een sociaal-economische dimensie hebben, uitgezonderd de voorontwerpen betreffende de begrotingen van de Vlaamse Gemeenschap en de voorontwerpen van decreet die aan de Raad worden voorgelegd ingevolge artikel 20;
2. alle voorontwerpen van decreet houdende oprichting, afschaffing of wijziging van bevoegdheden van instellingen waarvan de opdracht een sociaal-economische dimensie heeft en die onder de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest of van de Vlaamse Gemeenschap ressorteren, uitgezonderd de voorontwerpen van decreet die aan de Raad worden voorgelegd ingevolge artikel 20;
3. alle voorontwerpen van wet of van koninklijk besluit die een sociaal-economische dimensie hebben en waarvoor met toepassing van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen het akkoord van de Vlaamse Regering is vereist.

³ <https://www.serv.be/serv/pagina/wetgeving>

De SERV verzorgt in het kader van zijn overlegfunctie tevens het secretariaat van het Vlaams Economisch Sociaal Overleg Comité (**VESOC**), het tripartiete overleg tussen werkgevers, werknemers en Vlaamse Regering. Binnen de SERV is er ook een stuurgroep Internationaal, die belast is met de organisatie van overleg- en uitwisselingsinitiatieven met sociale partners, sociaal-economische raden en overleginstanties in andere landen (**internationale werking**).

Naast zijn functie als adviesraad en als overlegorgaan heeft de SERV nog **andere decretale opdrachten** waarover de Raad en het dagelijks bestuur van de SERV zeggenschap hebben. Het betreft vooral het onderzoek in de **Stichting Innovatie & Arbeid**.

Sinds 1 januari 2021 worden tevens drie intersectorale adviseurs tewerkgesteld bij de SERV om de **intersectorale werking** tussen de sectoren met een sectorconvenant te bewerkstelligen.

Verder hebben verschillende **autonome commissies en raden** een plaats *bij* de SERV:

- Commissie Diversiteit
- Commissie Sociale Economie
- Adviescommissie Economische Migratie
- MORA
- Vlaamse raad WVG
- SALV
- Sectorale Commissies (hout & bouw, metaal- en technologische industrie, textiel & confectie, welzijns- & gezondheidszorg, toerisme, goederenvervoer)

De onderstaande tabel bevat een overzicht van de interne **SERV-Commissies**. SERV-Commissies bestaan uit deskundigen van de sociale partners en worden belast met de voorbereiding van adviezen en eigen initiatieven voor de Raad. Wanneer nodig kan een Commissie ad-hoc worden opgericht, met een duidelijk afgelijnde en tijdelijke opdracht. Daarnaast is er ook **VESOC** waarvan de SERV het secretariaat waarneemt.

Interne SERV-Commissies	Werkterreinen ⁴
Commissie Horizontaal Beleid SERV_HOR	▪ Algemeen overheidsbeleid ▪ Horizontale thema's ▪ Werking overheid ▪ Betere regelgeving ▪ Duurzame ontwikkeling ▪ Binnenlands bestuur
Commissie Arbeidsmarkt	▪ Werk ▪ Sociale Economie⁵ ▪ Sociaal-economisch streekoverleg⁶

⁴ Voor de behandeling van eventuele adviesvragen in beleidsvelden zoals media, mobiliteit, openbare werken, cultuur, sport, buitenlands beleid, landbouw, toerisme, woonbeleid enz. wordt er een "gedragsrichtlijn" opgemaakt. Die gedragsrichtlijn maakt het duidelijk of (ja/nee) en hoe (schriftelijk, verwijzen naar SAR, aansluiten bij SAR...) adviesvragen in deze beleidsvelden worden behandeld. Als een dergelijke adviesvraag wordt behandeld, kan die worden toegewezen aan een vaste SERV-Commissie of kan een ad hoc commissie worden opgericht.

⁵ Af te stemmen met de (autonome) Commissie Sociale Economie

⁶ Samen met SERV-Commissie Economie

Interne SERV-Commissies	Werkterreinen ⁴
SERV_ARB	▪ Inburgering, integratie en gelijke kansen⁷
Commissie Onderwijs SERV_OND	▪ Onderwijs ▪ Aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt
Commissie Economie SERV_ECO	▪ Economie ▪ Innovatie, onderzoek en ontwikkeling ▪ Internationale economie ▪ Economisch overheidsinstrumentarium ▪ Overheidsinvesteringen ▪ Sociaal-economisch streekoverleg⁸
Commissie Energie en Omgevings- beleid SERV_ENO	▪ Energie ▪ Water ▪ Leefmilieu ▪ Ruimtelijke ordening
Commissie Begroting en Fiscaliteit SERV_BFO	▪ Begroting en Financiën ▪ Algemeen Fiscaal Beleid ▪ Alternatieve financiering (fondsen, heffingen, TPF, PPS ...) ▪ Woonbonus / Woonfiscaliteit
Commissie Sociale Bescherming SERV_VSB	▪ Vlaamse Sociale Bescherming (zorgverzekering, kindpremie, maximumfactuur thuiszorg, hospitalisatieverzekering,..) ▪ Alle thema's die ingevolge de 6e staatshervorming naar de deelgebieden worden overgeheveld, voor zover ze betrekking hebben "uitkeringen/tegemoetkomingen" binnen elementen van sociale zekerheid of sociale bijstand⁹ ▪ Structuren en beheer Sociale Bescherming ▪ Welzijn, Volksgezondheid, Gezin (vnl. procedureel) ▪ Armoede
Commissie Internationaal SERV_INT	▪ Internationaal beleid en dossiers ▪ Internationale projecten

⁷ Af te stemmen met de (autonome) Commissie Diversiteit

⁸ Samen met SERV-Commissie Arbeidsmarkt

⁹ In principe zal de commissie VSB zich inhoudelijk niet buigen over de bevoegdheden met betrekking tot het luik "voorzieningen" (rusthuizen, RVT, centra voor kortverblijf, centra voor dagverzorging, voorzieningen geestelijke gezondheidszorg, geriatrische en gespecialiseerde ziekenhuizen, mobiliteitshulpmiddelen, preventie en organisatie van de eerste lijn) die ingevolge de 6e staatshervorming werden overgeheveld. Voor deze aangelegenheden zullen de SERV-partners conform de gedragsrichtlijn met de SAR WGG hun standpunt formuleren binnen de SAR WGG. Uitzondering hierop vormt de opvolging van het FCUD gezien band met kinderopvang.